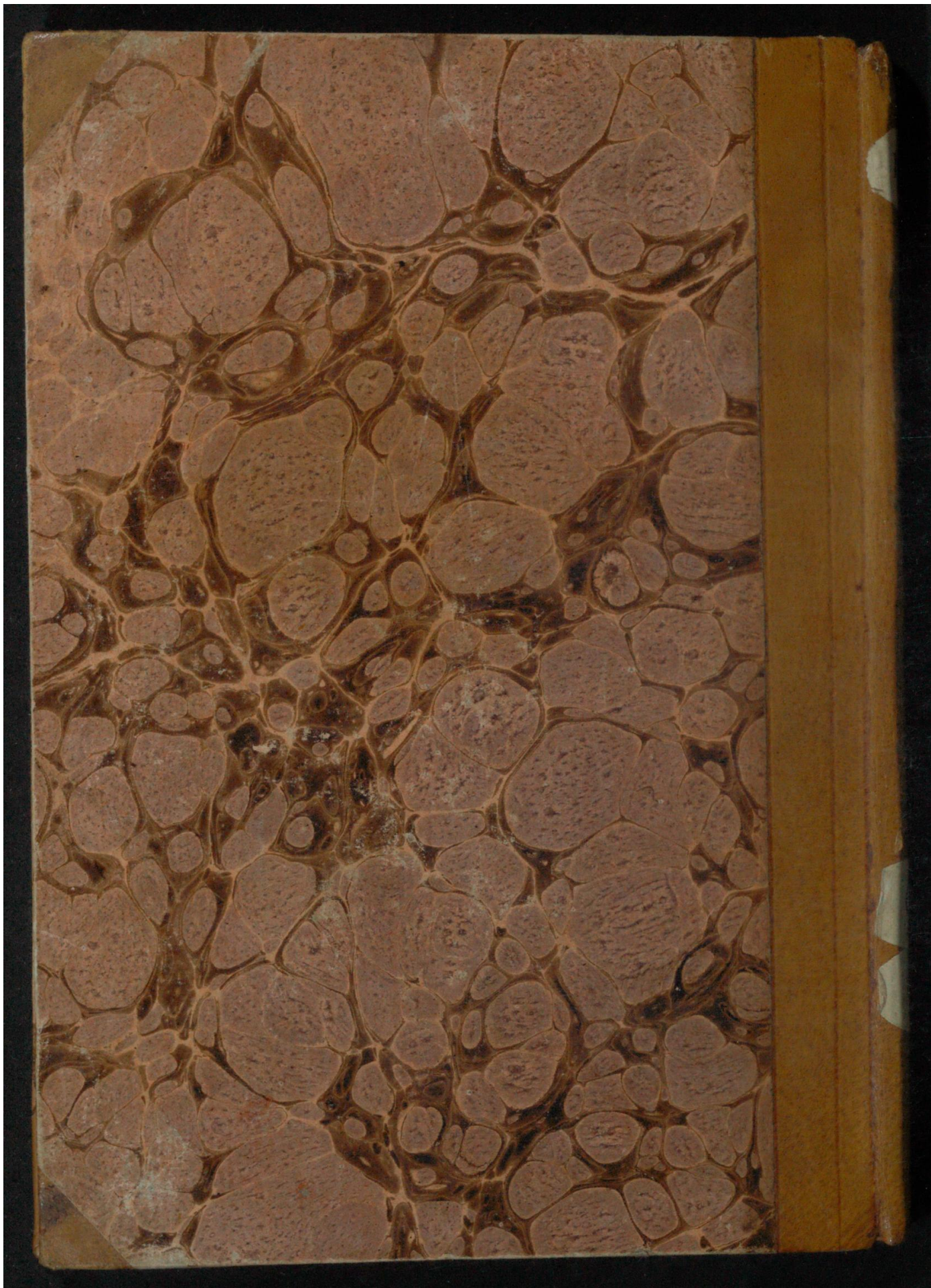


ALANI
DOCTR: ALFUM
DAV. BRED A.
1499:



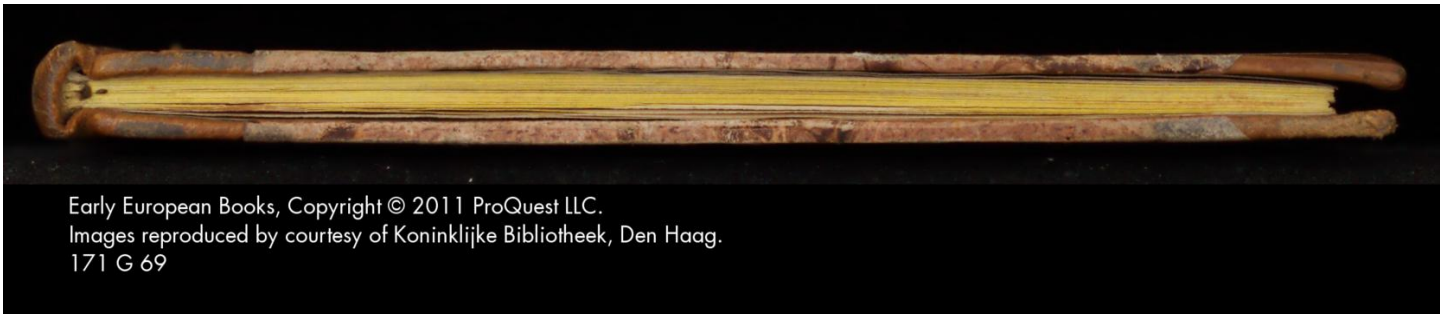
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 69



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 69



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 69

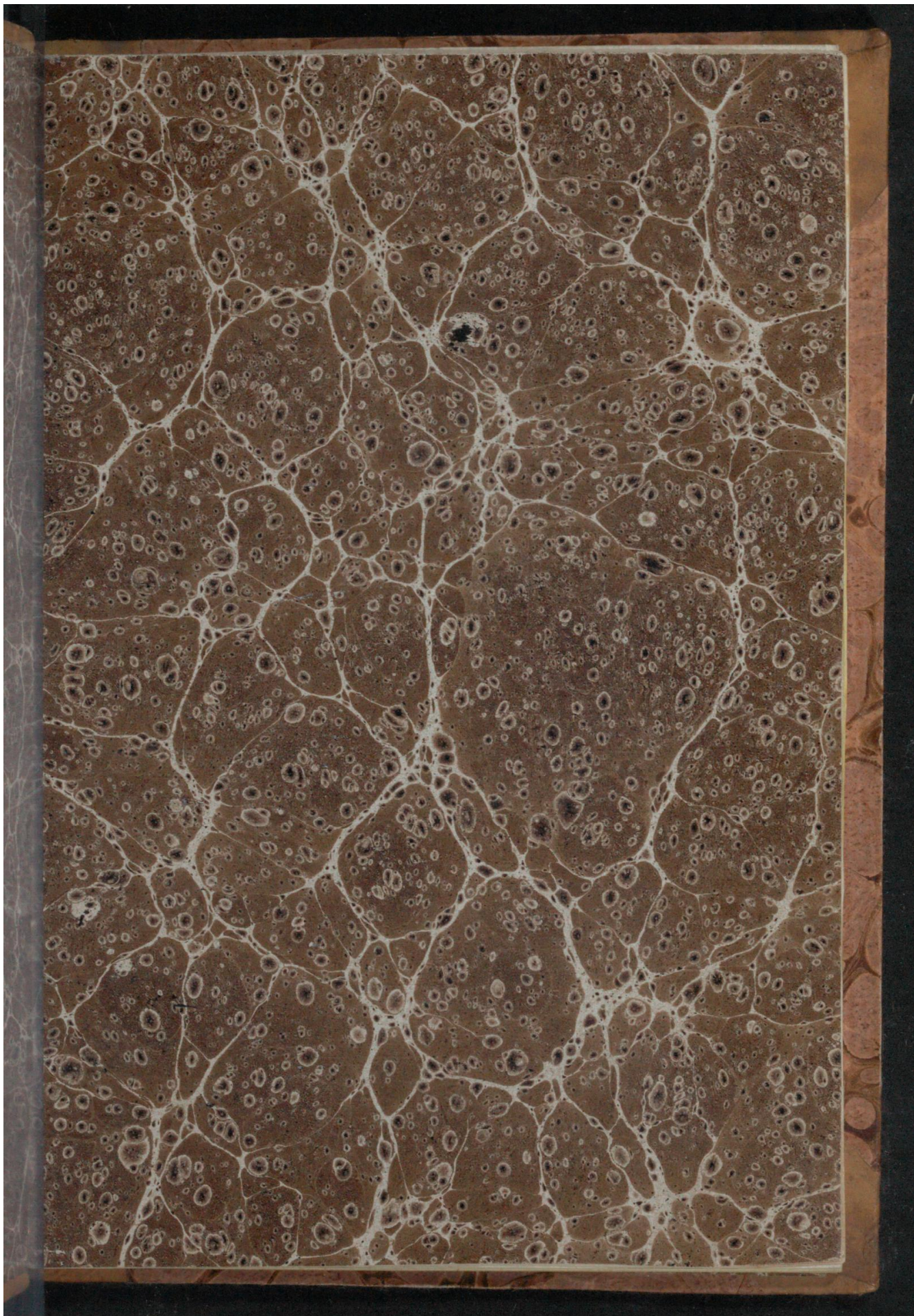


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 69



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 69



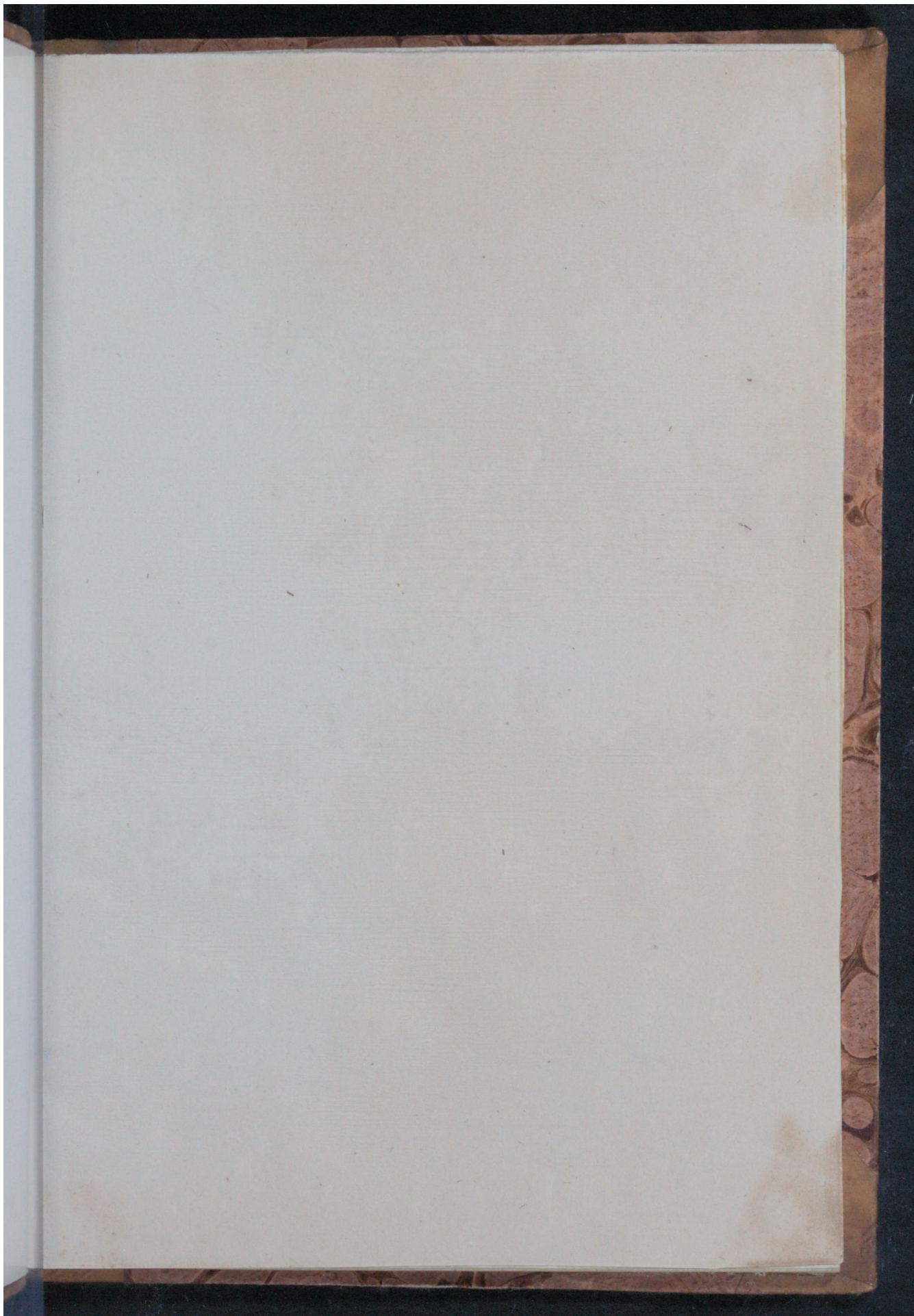


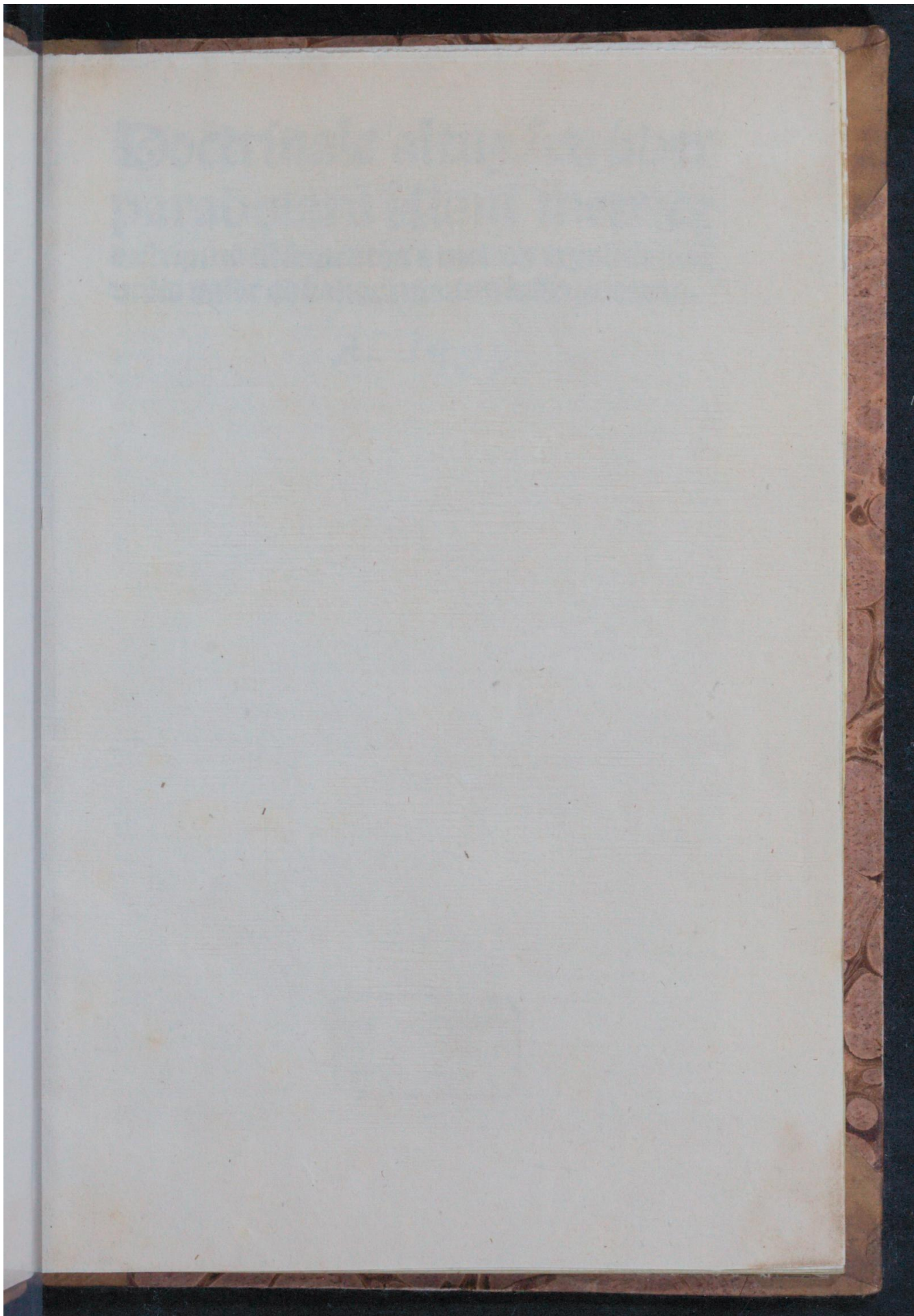
~~147~~

171 g. 69.

SW. 507

CA. 59





D
pa
est
uni

16

**Doctrinale altuz. seu liber
parabolarū Alanī metricē
descriptus cū sententijs & metroꝝ expositionibꝫ
utilis valde ad bonorū morum instructionem.**

A. 1499.

*Koninklijke
Bibliotheek
t. s. Hage.*

171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

modis solet nominari. Primo scilicet quosdam appellatur doctrinale, quia dicitur doctrina. Cuius doctrinale dicitur a doctrina, et omnis liber dicitur doctrinale doctrinale pro appellari. tamen istud nomen doctrinale appropriatum est illi libro quem composuit magister Alexander de villa dei, qui incipit Scribere clericulis. Alio modo solet vocari Alanus de pascubolis ab inuente, nam auctor istius libri vocabatur Alanus de quo legitur quod cum quidam diu studeret parisiis sciens septem artes liberales nec non leges atque decreta sua scientiam proposuit exponere et in aliquo fructu redigere seu explicare. Et cum in crastinum de tota trinitate predicando vellet scientiam et notitiam veram de illa cunctis audientibus exhibere, ipso pergente ad spacium prope quandam ripariam, cogitans qualiter opus propositum complere posset, quandam puerum reperit, qui tenens unum coclear in manu fecerat unam parvam foueam modicum procul ab aqua et hauriens aquam cum suo cocleari portabat ad foueam quam fecerat, et instanter sicut puer apposerat aquam in foueam aqua terram intrabat, quia locus erat arenosus. Quod videns Alanus dixit puero, O puer quid hic agis? Respondens puer dixit, Totam istam ripariam in foueam meam ponere proposui, nec cessabo quousque propositum meum adimplevero. Cui Alanus, Quando puras feceris opus tuum liceat tibi sit puerile, tamen est impossibile tibi. Cui puer, Vocatus us fecero quousque tu propositum tuum adimpleueris. Et Alanus respondens dixit, Quid enim proposui facere. Et puer dixit, Tu proposuisti declarare crastinam trinitatem per tuam scientiam in predicacione, quod est magis impossibile tibi quam quod ego proposui. Quod audiens Alanus, multum territus reuersus domum et dicta pueri commemorans, multum dolens et tristis sua presumptione siue arrogantia cognouit, adueniente vero die crastina et hora predicacionis ubi multitudo magna populi fuerat congregata, Alanus ascendens cathedram dixit loco thematis, Sufficiat vobis vidisse alanum. Quibus verbis dictis descendit de cathedra, et abiit. Quod videns populus non modicum stupefactus fuit. Hoc facto alanus verecundia confusus permanere nolens ibidem transiit burgundiam et in quadam abbacia Cistercium nomine pastor ouium fuit, et deinde fuit conuersus ipsius abbacie ad modum laici. Accidit quod quidam heretici romae aduenerunt qui per sua argumenta falsasque syllogisticas totam fidem catholicam subuertebant, quapropter papa mandauit omnes prelatos, abbates, doctores, et clericos totius christianitatis romam venire, quatenus dictis hereticis resisterent. Quod abbas magistrus Alani audiens, alano relicto in abbacia voluit romam pergere. Tunc alanus qui iam sensum recuperauerat dixit domino suo, O domine me redet hic stare, quia diu est quod abbaciam non exiui, quapropter hu-

militer deprecor vt vobiscum pergam romam z bene seruiam vobis
 oprimeq; pensabo de equis. Tūc abbas pergens romam duxit Ala
 num secū. Adueniente die disputatōis abbas voluit intrare locum
 disputatōis cū quo alanus voluit intrare. Cui abbas dixit. Vade
 ad hospitū z pensa de equis. quia istum locum non posses intrare p
 prer custodes z clientes hic existētes. qui nō sinūt intrare nisi p̄latos z
 magnos clericos z posses sberari. Cui Alanus. volo verberari vt in
 trem. Et supponēs se clamidi seu cappe sui magistri intrauit dictū lo
 cum z ipse sedēs ad pedes sui magistri audiuit disputatōnē. Hereti
 ci vero pponentes questiones supauerūt christianos z vicerūt. Quod
 videns Alanus exiuit latebras dicēs magistro suo. Jube domine be
 nedicere. z abbas stupefactus dixit alano. Sile miser quid vis face
 re. Tūc alanus intrauit dicēs vt prius. Jube domine benedicere vsq;
 ad terciā vicē. Quod vidēs papa pmisit cum argnere. Et alanus
 recitās hquestiones per dictos hereticos motas arguit z confundit il
 los. Qd vidēs hereticus cōfusus dixit Tu es diabolus sut alanus.
 Cui alanus. Nō sum diabolus. s; alanus. Tūc abbas magister su
 voluit sibi suā dignitatē donare quā alanus suscipere noluit. sed p pa
 pam et abbatē fuit sibi cōcessum vt duos clericos haberet in dicta ab
 baria q; clerici sub se libros quos ipse dictaret scriberent. vbi plures li
 bros fecit. inter quos fecit istum qui incipit (A. phebo phebe zc) Ala
 no hō mortuo fuit sepultus in dicta abbatiā super cuius tumulū scri
 buntur isti vsus. Alanū breuis hora breui tumulo sepeliuit Qui duo
 qui septē totū qui subdidit orbē. Scire suū mores dare vel retinere
 nequiuit. Iste liber solet vocari apud litteratos de parabolis. Et dicit
 parabola a para qd est iuxta. z bole scientia. quasi iuxta sciētā. Itē
 in principio huius libri tria sunt inqrenda. Primo que z quot sunt
 cause huius libri. Secūdo quis est titulus huius libri. Et tercio cui
 parti philosophie supponitur. Quo ad pmū est sciendum q; q̄tuor
 sunt cause huius libri scz efficiēs. materialis. formalis z finalis. Lau
 sa vero efficiens fuit venerabilis magister Alanus de quo immedia
 te superius dictum est. Causa autē materialis est bona z utilis doctri
 na. z parabolarum siue exēploz am positio. vt in ipso continetur.
 Causa autem formalis est modus procedendi metricus. Et causa fi
 nalis est duplex. scz grāmaticalis z moralis. Causa finalis grāmati
 calis est. vt plecto isto libro ac bñ intellectu terminozū multozū noti
 ciam ac multas declinatōes seu modos significādi habeamus. Causa
 vero finalis moralis est. vt isto libro perlecto ac bene intellectu bo
 nis mo:ib; atq; sbrutib; adhareamus. Quo ad scd̄m sciendum. q; ti
 tulus p̄ntis opis est. Incipit liber magistri Alani de pabolis. Vel sic
 scd̄m alios. Incipit doctrinale magistri Alani de pabolis. Vel sic.
 Incipiunt parabole magistri Alani. Quo ad terciū sciendum q; est

A u

distinguendum cui parti philosophiæ supponitur. quia vlt legitur grā
maticaliter solum. et sic supponitur philosophiæ morali rationali. Vt
legitur realiter vt scilicet est causa sciētie vel doctrine. et sic supponitur
philosophiæ morali simpliciter. Dis ergo visis sciendum est qd iste
liber diuiditur in sex partes siue in sex capitula scdm qd diuersimode
proceditur. scz scdm diuersam cituationem metrozum. Primum
capitulum procedit per versus binos. et incipit in principio et durat
vsqz ad illam partem (Luctatur) Secundum capitulum procedit
per versus quaternos. et incipit ibi (Luctatur et finitur ibi Non tē
neas aurum) Tertium capitulum procedit per versus sextenos.
et incipit ibi (Non teneas) et durat vsqz ibi (Non bene pedibus)
Quartum capitulum procedit per octo versus. et incipit ibi (Non be
ne) et durat vsqz ibi (Non sunt digna coli) Quintum capitulum
procedit per versus decem. et incipit ibi (Non sunt digna) et durat vs
qz ibi (Si quis arare) Sextum capitulum procedit per duodenos
versus. et incipit ibi (Si quis) et durat vsqz ad finem. Quodlibet au
tem capitulum diuiditur in tot partes quot in eodem sunt parabole
vt patebit in processu.

¶ Sequitur capitulū Primum

Capitulum primum

Phebo phebe lumē capit a sapiente

Inspiciens sensum. quo quasi luce micat

¶ Dic autor psequit suū intentū. z pmo ponit ps
bolā dicēs q̄ licet luna sumit lumen suū a sole. sic
inspiciens debet sumere sensum siue sapientiā z bo
nam doctrinā a sapiente viro ¶ Lon. (phebe). i. luna (capit lumen) id
claritatem (a phebo) id est a sole. sic (inspiciens capit sensum) id est sapi
entiam (a sapiente quo micat) id est resplendet (quasi luce)

Nil aliud nisi se valet ardens ethna cremare

Sic se nō alios inuidus igne coquit

¶ Ponit aliā pabolā dicēs q̄ ethna ē mons in sicilia sp ardēs nec p̄
ardere alios mōres nisi seipm. sic est de inuido q̄ cupiēs aliena z dolēs
de prosperis proximi vrit z coquit seipm in igne doloris z tristitie ni
hil nocēs alijs nisi sibypsi ¶ Lon. (ethna) id est talis mons (ardēs. nil)
pro nō z aliquid. nō (valet) id est nō potest cremare aliquid (nisi se in
uidus coquit se sic) id est taliter. z non coquit (alios)

Sus se forde leuat saltem dum colligit escas

Cur nunq̄ surgit forde volutus homo?

¶ Poit aliā pabolā di. q̄ illd̄ aial sus surgit de forde siue palude sal
te dū vult comedere. q̄re ergo hō inuolutus forde. i. pctis nō surgit a
pcto scz p cōtritiōem. cōfessionē z satisfacionē ¶ Lō. (Sus surgit a for
de saltē dū colligit). i. cōgregat (escas. cur nunq̄ p nō z vnq̄) hō volu
tus id est inuolutus (forde) id est peccato (nō surgit scz a peccato.

Utribus antiquis vinum cōmittere noli

Nec senibus sensum. quem retinere velis

¶ Poit aliā pabo. di. q̄ sicut i vasis antiqs vinū ponere nō debem⁹. ne
forte vetustate vasis siue putredie vinū pcreat siue vastet. iraz sensuz
nm̄ siue secretū quē volumus celare nō debemus reuelare senibz. q̄a
vt ait Lato. sensus puerilis est illis ¶ Lō. (supple tu) noli cōmittere. i.
immittere (vinū vtribz antiquis) (nec) velis cōmittere (sensem) id est se
cretum (quē velis retinere senibus) supple hominibus

Fitur in vetitū. q̄ in agros defluat equoz

Sic in illicitū q̄ cito peccat homo

¶ Poit aliā pabo. di. q̄ si mare deflueret p cāpos intraret in locū sibi
prohibitū. i. incōgruū. qz talis nō ē locus eius Silt hō q̄ cito peccat
intrat in pctm̄ sibi phibitū a deo. Lō. (eq̄r nitif sup intrare (in vetitū)
sup locū (q̄ defluat i agros. sic hō in it. i. intrat (illicitū q̄ cito peccat.

Stultior est stulto. qui mandat balsama cribro

Et verbis pleno verba tacenda viro

Ponit aliā pabolā di. q̄ ille est bñ stultus q̄ mādāt. i. immittit. z
cōmendat balsamū. i. p̄ciōsa aromata v̄l ynguēta cribro. qz cū cribro
perdit totū S̄ilr ille nō est sapiēs q̄ mādāt vel dicit x̄ba tacēda viro
loquaci z adulatori ¶ Lon. sup̄le ille ē. stultior stulto q̄ mādāt. i. im̄s
mittit balsama. id ē aromata p̄ciōsa cribro. Et ille sup̄le est stultior
stulto qui mādāt x̄ba tacēda viro id est homini pleno verbis

Sepe viatorem noua non vetus orbita fallit

Sic socius socium non vetus. immo nouus

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ sicut via āntiqua siue cōis nō decipit viatorē
sed via noua. i. nouiter scā. sicut sunt semite z methodi. qz sepe deuiāt
viatorē. Sic s̄ilr āntiquus. i. ab āntiq̄tate notus nō decipit sociū suū
s̄ soci⁹ nou⁹ z nouiter factus bñ decipit. q̄re melius debem⁹ diligere so
cios antiquos q̄s nouos. z cū ipsis fiduciā habere. ¶ Lon. orbita. id ē
via noua. fallit sepe viatorē. s̄z via vetus. sup̄le non fallit. Sic socius
vetus. id est ab antiquo acq̄situs nō fallit. imo nouus. sup̄. soci⁹ fallit.

Non est in speculo res que speculatur in illo

Eminet z non est in muliere fides

¶ Auctor docet nos p̄ istā pabolā vitare mulieres di. q̄ sicut res q̄ vi
detur eē in speculo nō est ibi. sic fides q̄ videtur eē in muliere nō est in
ea ¶ Lon. res q̄ speculat in speculo nō est in illo. s̄z speculo. nam fides
eminet id ē apparet in muliere. nō est sup̄le in illa muliere

In sterili steriles aratrū facit aggere sulcos

Et labor in miseris est sine fruge scholis

¶ Hic aucto z docet nos fugere puas scholas z vbi nō sunt boni z sa
piētes magistri. sed accedere ad bona studia siue vniuersalitates vbi
s̄z sunt magistri sapiētes z prouidi. dicens q̄ aratz facit rigas inuti
les in agro sterili. i. nō fertili. Ita s̄ilr clericus laborās siue studens in
scholis miseris nihil prodest ¶ Lon. aratz facit sulcos. i. rigas. steri
les. i. nō fertiles in agro sterili. i. nō fertili lapidoso. z labor est sine fru
ge id est sine fructu siue vtilitate in scholis miseris

De minimis granis fit grandis summa caballi

De breuibus mendis non veniale malum

¶ Ponit aliā pabolā di. sicut magnus equus fit z nutritur de minimis
granis. Ita pctm̄ mortale siue magnū pctm̄ p̄t generari z p̄cedere
ex multis venialib⁹ ¶ Lon. grandis summa caballi. i. equi fit de
granis minimis sic malū nō veniale immo mortale v̄l magnū. fit de
mendis id est de offensis vel peccatis breuibus. id est paruis

Non sibi sed reliquis aries sua vellera portat

Sic alijs vnit semper auarus opes

¶ Ponit aliā pa. p̄ quā docet nos vitare auariciāz di. q̄ aries siue muto

portat lanā suā p alijsz nō p se. sicz quat⁹ diuitias p alijs acq̄rit z nō
pro se. qz nūbīl audz exponere. imo q̄to pl⁹ hz tāto pl⁹ cupit Lō. aries
id ē muto nō portat sua vellera. i. suā lanā. sibi. i. p se. sz sup. portat p
reliqs. i. hoīb⁹ Sic auar⁹ vnit. i. aggregat. sz opes alijs. scz homīb⁹.

Non leuiter velli quit ab vnco qd tenet ille

Hecce a loculo. quod tenet arcta manus

¶ Dicit⁹ qz sicut illd qd tenet ab vnco. i. a tali instrumēto ferreo. vix
pōt euelli. ita silr qn̄ auz z argētū tenet p man⁹ auari. vix pōt ab eo re
cupari vl' haberi. Lō. sp̄ aliqd n̄ pōt velli. i. remoueri. leuiter ab vnco.
id ē ab illo instrumēto. qd ille. i. vnco tenet es. i. auz z argētū. qd ma
nus arcta. i. auara tenet nō pōt velli. i. euelli a loculo. id est a bursa

Wille viris prebere potest pincerna lyeum

Pocula doctrine pluribus vnus homo

¶ Ponit aliā pabo. dicens. qz sicut pincerna pōt dare vinū mille viris z
plurīb⁹. ita vnus hō plures pōt instruere z docere Lō. pincerna pōt
preberi. i. dare. lyeum id est vinū. mille viris. vnus homo. supple pōt
prebere. pocula doctrine pluribus. supple hominibus

Accipit z nunq̄ reddit mare scylla receptum

Sic rapit z retinet debitor gra malus

¶ Ponit aliā pabo. dī. qz scylla. i. piculū marinū qd sp̄ recipit aquam
maris z nūq̄ emittit aquā. qz aq̄ igressa piculū illd nūq̄ reuētit ab il
lo. sic debitor mal⁹ sp̄ recipit pecunias z alias diuitias inq̄tū pōt. z nū
q̄ reddit Lō. scylla. i. piculū maris. accipit. i. recipit. mare. i. aquā
maris. z nunq̄ pro nō z vnq̄. nō reddit vnq̄ receptū scz aquā intro
ductā sibi malus debitor rapit z retinet gra. i. pecunias sic. i. taliter

Non leuiter corio canis absterretur ab vncto

Hec nebulo disco dum satietur eo

¶ Ponit aliā pabo. dī. qz si canis portet vl' comedat coriū vnctū siue
pingue vl' carnes pingues. vix pōt ille canis ab illa pinguedie remoueri
Sic hō gulosus nō vult dimittere discū plenū epulis siue mēfaz nisi
fuerit satur z plen⁹ Lō. canis nō trahit leuiter a corio vncto. i. pin
gui nec nebulo. i. gulosus trahit leuiter a disco dū satiet eo. scz disco.

Sub molli pastore lupus lanam cacat. z grex

In custoditus dilaceratur eo

¶ Pōit aliā pabo. dī. qz sicut lup⁹ deuorat leuiter oues q̄ sunt sub pa
store pigro molli ac ignaro. ita silr diabol⁹ deuorat oues. i. christianos.
q̄ regunt p pastore pigro z mollē. i. p malū plātū seu curatū q̄ nō curat
de ouib⁹. i. de aiab⁹ suoz subditoz Lō. lup⁹ cacat lanā sub pastore
molli. i. pigro. z grex incustodit⁹ dilacerat. i. deuorat. eo scz lupo

Clarior est solito post maxima nubila pheb⁹

Post inimicicias clarior est et amor

¶ Ponit aliam pabolam dicitur quod sicut sol est clarior et lucidior post tempora nubibus
lofarum obscura sicut post pluias et niues. sic etiam amor inter homines est dul
cior et seruicior post inimicicias seu lites et iurgia ¶ Et dicitur (pbebe) i. sol (est
clarior) i. lucidior (solito) i. more solito post maxima nubila i. post tempora
opaca. et amor est clarior post inimicicias id est dulcior post lites

Loricam duram possunt penetrare sagitte

Sic cor derisum et mala uerba meum

¶ Ponit aliam pabolam dicitur quod sicut sagitte possunt penetrare lorica duram. ita et
mala uerba possunt penetrare cor sapientis ¶ Et dicitur (sagitte possunt penetrare loricam
duram) i. arma quodammodo (sic cor derisum et mala uerba possunt penetrare cor meum)

Subtraheligna foco si uis extinguere flamas

Sic carnis motus. ocia. uina. dapes

¶ Auctor ponit aliam pabolam dicitur quod sicut uolens ignem extinguere necesse est eum
subtrahere ligna ab igne. ita sicut si uelimus motus carnis extinguere. ut
luxuriam ebrietatem et alias uoluptates nos vitare decet ocia et uina et ab
bundantiam epularum. quia illa generant uicia ¶ Et dicitur (si uis extinguere flamas
id est ignem subtrahere ligna foco) id est ab igne. et supple si uis extingui
uere motum carnis subtrahere ocia uina dapes id est uoluptates

Firmiter in portu puppim tenet anchora morsu

Sic in proposito spes rata corda suo

¶ Ponit aliam pabolam dicitur quod anchora est quodammodo instrumentum quod missum in
mare se figit in terra et ibidem retinet firmiter nauem. Ita sicut homo bonus bo
nam spem in se firmat eorum suum in bono proposito. et ibidem illud semper tenet.
¶ Et dicitur (anchora) id est illud instrumentum (tenet firmiter puppim) id est na
uem in portu id est in mari (morsu) scilicet suo (spes rata) id est eorum firma res
net sic id est taliter corda in suo proposito

Ripa retentat aquas pelagi. ne migret in arua

Sic tenet irati frena modesta manus

¶ Ponit aliam pabolam dicitur quod sicut ripa maris tenet aquas maris ne flu
ant in arua et ne pagrent mundum. sic etiam manus modesta scilicet ratio tenet fre
na i. uoluntatem irati ¶ Et dicitur (ripa retentat) i. retinet aquam pelagi i. ma
ris (ne migret) i. transseat (in arua) i. in campos. et (manus) id est ratio (irati
retentat) id est retinet frenum hominis supple irati frena uoluntatem.

Sepe cicatrices in vulnera prisca resurgunt

Ad mala facta sui gens mala sana redit

¶ Ponit aliam pabolam dicitur quod nos uidemus sepe cicatrices resurgere in vul
nera antiqua. sic etiam homo malus postquam saluus factus est a peccato adhuc redit
ad illud malum ¶ Et dicitur (cicatrices resurgunt sepe) i. reuertuntur in vulnera
prisca id est pitina (gens male sana) id est mala redit ad mala facta i. peccata.

Fragrantes vicina rosas uertica perurit

Et iustos semper turbat iniquus homo

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ vitica vicina rosas facit illas vi. sic etiā hoies mali vastāt z turbāt bonos. ¶ Lō. (vitica vicina). i. p̄p̄q̄ rosas (purit rosas fragrātes). i. odorātes (z iūq̄ hō). i. mal⁹. ut p̄ at sp̄ iustos. i. bonos

In palea dum grana iacent immunda videntur

Est similis prauis. qui manet inter eos

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ sicut grana q̄ iacent inter paleas videntur immunda. ita hō q̄ cōuersat inter malos hoies videt eē malus. quare cōfortia reproborū fugere debemus. ¶ Lō. (dum p̄ q̄n̄ grana iacet in palea videntur immunda) homo supple (est similis prauis) scz hominibz qui manet inter eos scz homines.

Actibus vndarum rupes immota resistit

Et bonus assiduus fluctibus omnis homo

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ sicut rupes resistit fluctibz z vndis aq̄ruz. ita hō bon⁹ z iust⁹ resistit oibz aduersitatibz z peccis mūdi. ¶ Lō. (rupis immota). i. immobilis (resistit actibz vndarū). i. aq̄uz. Et bonus hō resistit fluctibz assiduus. i. aduersitatibz mūdānis siue peccatis

Mobile cū vento folium volat arbore raptum

Sit mens instabilis semp vt aura volat

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q̄ folia ab arboribz cadētiā cū vento volant. Sit mens instabilis hois sp̄ variat z nūq̄ in eodē statu p̄manet. ¶ Lō. (foliū mobile raptū ab arbore volat cū vento. sic mens instabilis volat) id est discurret (vt aura) id est ventus

Stultus qui puppem sine remige ducit in altum

Et sine subsidio qui graue sumit onus

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ stultus est qui ducit nauē in pfundū aque sine remis. Sit z ille est stultus q̄ sumit onus nimis graue sine subsidio vel adiutorio: vt q̄ assumit scholas regere sine scia vel q̄ p̄sumit studere sine libris. ¶ Lō. supple ille (qui ducit puppez) id ē nauē in altum) id est in pfundū aque (sine remige) id ē sine remis (est stultus) et supple qui sumit onus graue sine subsidio) est stultus

Per patulas rimas sol lucens intrat in edem

Lorda per auriculas dogma docentis inir

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ sicut sol in t. atq̄ p̄nas apruras tecti. sic doctrina siue scia intrat in corda pueroz p̄ auriculas. ¶ Lō. (sol lucens intrat in edem). i. in domū. p̄ patulas rimas. i. p̄ apras scissuras sic. dogma docētis. i. doctrina m̄grī. inir. i. intrat. corda p̄ auriculas. i. p̄ aures

Multotiens captū trahit hamus ab equore piscem

Sed bona verba mali nullus ab ore trahet

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ piscatores bñ trahūt pisces ab aqua bano

mediāte, sed nullus potest habere bona quae ab ore mali hoīs. **Co**
strue, hamus trahit multoties piscē captū ab equo ore, i. ex mari vel a/
qua. Sed nullus trahet bona verba ab ore mali supple hominis

Pauperat et dicit talorum casibus vlpsum

Alea sed vertit ut magis fiat inops

¶ Ponit aliā parabolā dicens, q. vlpsum fuit quidā lusor q. ppter ludus
alearū carrularū taxillarū et aliorū ludorū erat quicq. paup. et quicq. diues
sed sepius erat pauper q. diues, q. quando diues facilliter efficiebatur
pauper, sed quando pauper erat vix diues esse poterat ob defectum pe
cuniarum, quas nō habebat pro ludo exercendo, nam deficiente cau
sa deficit et effectus. **Con**strue, Alea pauperat et dicit vlpsum il/
lū viz casibus, i. euentibus talorū, i. taxillarū sed vertit, i. ordiat vel pmit
tit magis id ē magis ut fiat inops id est pauper. **Un**o.

Ludere taxillis non est res spiritualis

Extincti cineres si apponas sulphura viuent

Sic vetus apposita mente calescit amor

¶ Ponit aliā parabolā dicens, q. quicquid ignis sit extinctus si apponat
sulphur sup. cineres calidos ignis reuiuiscet, sicut si amor vetus remou
ueretur iterū renouatur, et sic hō reincipit amare. **Con**strue, extincti
cineres viuenti apponas id est addas sulphura, sic amor vetus cales
cit id est incipit ardere mente apposita.

Dira caribdis aquas bibit et vomit omnibus horis

Sic dat sic aufert fors sua dona viris

¶ Ponit aliā parabolā dicens, q. quidā ē piculū marinū qd vocat caribdis
et est tal' nature, q. illud qd bibit cito euomit ita sicut fortuna dat bona
viris et aufert eis bona q. dedit. **Co**strue, caribdis dira illud crudele picu
lū marinū bibit et vomit, i. attrahit et euomit aq. oib. horis, sic fors
id est fortuna dat et aufert sic sua dona viris id est hominibus

Currere cogit equū sub milite calcar acutū

Et puerum studio virga vacare suo

¶ Ponit aliā parabolā dicens, q. sicut calcar acutū cogit equū cito currere sub
eque. Sicut aspera virga cogit iuuenē ad studendū. **Con**strue, calcar acutū
cogit equū currere sub milite, Et virga facit puerū vacare studio suo

Non perit ipse sua propria qui nauigat aura

Nec vir qui propria degere debet ope

¶ Ponit aliā parabolā dicens, q. ille q. sua propria vtit voluntate nō semper
perit, sicut ille qui nō vtitur propria voluntate sicut ē pauper nō semper
perit, ideo sperare debemus licet pauperes sumus. **Con**strue, ipse q. nau
igat propria aura, id ē qui vadit propria voluntate nō perit semper. **Nec**, p
erit non et vir qui debet degere id est viuere in paupertate propria ope
id est proprio labore non perit.

Tranquillū nequit esse fretum dum peste mouetur

Nec mansuetus homo dum mouet ira iecur

¶ Ponit aliā parabolā dicēs. q̄ mare nō potest esse firmum ⁊ stabile dum mouetur tempestate ⁊ ventoz impetuositate. sic nec hō mansuetus ⁊ pacificus esse potest dū per iram cōmouet̄. **Construe fretum** id est mare nequit esse tranquillū id est quietum siue stabile. dū mouetur id est cōmouetur peste id est tempestate nec pro ⁊ non ⁊ homo mansuetus id est pacificus. **supple** nō potest esse tranquillū dum ira mouet id est cōmouet iecur id est cor hominis

Cur aperit portam qui claudere nō valet illam

Cur mihi rem spondet qui dare nequit eam

¶ Ponit aliā parabolā dicēs. q̄ nō promittamus aliquid si nō velimus tenere ⁊ si sit iniustū nō debemus promittere. ⁊ dicit **Cur aperit portam** ille qui nō potest eam claudere. ⁊ cur p̄mittit ille q̄ nō potest tenere. **Construe Cur** id est quare **supple** ille aperit portam qui non valet claudere illā sc̄z portā. ⁊ **supple** ille cur spondet id est p̄mittit mihi rem qui nequit id est nō potest dare eam sc̄z rem promissam

Concipit vt pariat mulier dum venerit hora

Tu quoq; suscipiens des aliquando mihi

¶ Ponit aliā parabolā dicēs. q̄ mulier cōcipit vt pariat dū tēpus affuerit. **Sicr** si tu suscipias ab aliquo dona aliqua debes etiā aliquando dū locus affuerit de tuis bonis ei donuz aliqd̄ retribuere. **Con.** mulier cōcipit vt pariat dum hora venerit sc̄z pariendi quoq; pro et. et tu suscipiens aliquid a me des aliquādo mihi aliquid

Nulla potest sedare sitim flagrantibus vnda

Copia nec cupidi cor satiare viri

¶ Ponit aliā para. di. q̄ nulla aqua p̄t auferre sitim ab hoībz epate calidis. sicut sunt hydrofici. **Sicr** nulla abūdantia bonozū tēporaliū et diuitiaz p̄t satiare cor hoīs cupidi siue auari. **Con.** nulla vnda. i. aqua p̄t sedare. i. satiare sitim hoībz flagrantibz. sc̄z epate nec copia id est abūdantia **supple** diuitiaz potest satiare cor cupidi id est auari hominis

Vipera virus habet. que cū calet illud euomit

Claude sinum prohibe. ne calefiat ibi

¶ Ponit aliā parabolam dicēs. q̄ vipera est serpens habens venenūz que cū calet siue q̄n̄ irascitur euomit siue emittit illud per os. quare claudē sinum tuum ne ille serpens intret ibi. quasi diceret q̄ prauē cogitationes habent virus sc̄z effectum malū que cum calent id est delectant euomunt illud virus sc̄z suū effectum. ⁊ inde prouenit malū siue peccatum. quare debes claudere tuam mentem ne prauē cogitationes intret illam. **Construe Vipera** habet virus id est venenūz

que. scz vipera. cū calet. i. irascit. euomit illud. scz venenū. claud e fing
supple cor tuū. i. tūc. phibe ne. sup venenū. calefiat ibi. i. in corde tuo.

De nucce fit cozylus. de glande fit ardua quercus

De paruo puero sepe peritus homo

¶ Donit aliā pabo. di. q. sicut de parua nucce z de pua glāde fiūt me
gne arbores. ita de vno puo puero sepe fit hō magnus. sapiēs z potēs
quare pueros floccipēdere nō debemus. ¶ Con. cozylus fit de nucce. i.
de fructu nucis. z de glande fit quercus ardua. id est alta **Similiter**
homo peritus. id est sapiens fit sepe de paruo puero

Futile vas fundit. sincerum vina retentat

Sic audita tenet mens bona. fundit hebes

¶ Donit aliā pabo. di. q. vas futile id ē fractū effundit vinū. sed vas
sincerū id ē integz retinet vinū z nō pdit illud. sic mens bona retinet
bonas doctrinas z bonos mores. z mens hebes obliuiscit illos ¶ Co
strue. vas futile. i. fractū. fundit. vina. scz vas. sincerz. i. integz. retentat
id est retinet vins. Sic mens bona tenet audita. i. bonos monitus. et
mens hebes. i. stolidā. fundit id ē obliuiscitur. supple audita

In nihilum nix alta fluit. si desuper imber

Decidat. et vicio fama perempta perit

¶ Donit aliā pabolā dicēs. q. nix alta z magna stritur in nihilū. plu
uia desup cadere. Silt bona fama z bonū nomē depditur vicio adue
niente z illā denigrāte ¶ Con. nix alta. i. magna. fluit. i. vertit. in nubi
lum. si imber. i. pluuia. decidat. i. cadat. desup. i. de celo Sic. z fama
perempta id ē diffamata vel destructa. vicio perit. id ē crimie depdit

Stratus humi palmes subeūtibz indiget vlmis

Indiget auxilio diuitis omniu inops

¶ Donit aliā pabo. di. q. palmes siue palus indiget r̄gis vlmī. i. illi
us magne arboris. vt inde erectus sustineat. z cū alijs palmītibz sit li
gatus siue fortificet Silt oīs hō paup auxilio diuitis indiget. vt ins
de sustineat z viuat ¶ Con. palmes stratus. i. prostratus. humi. id est
in terra. indiget vlmis illis arboribz. subeūtibz id est sustērantibz ipz
palmītibz. scz p suas r̄gulas. Sic oīs hō paup indiget auxilio diuitis.

Non possum cohibere canem. quin latret vbiqz

Rec queo mendaci claudere labra viro

¶ Donit aliā pabolā dicēs. q. hō non p̄t prohibere canez quin latret
vbiqz. Silt nullus p̄t prohibere virū mēdācem quin mentiat vbiqz.
¶ Con. strue. ego non possum cohibere id est prohibere. canez quin la
tret vbiqz id est in omni loco. nepro et non. z non queo claudere la
bra. id est labia siue os. viro mendaci

Fumū non ignemiaculatur ab ore caminus

Colloquio non reliuor obesse potest

¶ Nonit aliā parabolā di. q. caminus id ē fornellus euomit fumus
tm̄ z nō ignē. Silt̄ inuidus nō p̄ nocere nisi colloquio. z nō emittit
nisi solū ventū ab ore quē perdit. **¶** Construe caminus. i. fornellus ias
culat id ē euomit ab ore fumū z nō iaculat ignē Sic liuor id ē iuidis
p̄est obesse id ē nocere colloquio id ē s̄bis z nō re id est de factis

Non domus sed dñs laudetur. si bonus is sit

Sinautem dominum spernimus atq; domum

¶ Nonit aliā parabolā di. q. si aliq; dñs vl' magister alicuius dom⁹
sit bonus debemus laudare dñm z nō domū. Sed si sit malus z do/
mū z dñm spernere debemus. **¶** Con. dñs supple alicuius domus
laudet z nō domus si is scz dñs sit bonus Sinautē pro si z pro sed et
pro nō. sed si dñs nō sit bonus. nos spernimus dñm atq; domum

Non ibis rostrum. non ardea deserit anum

Non leuiter vicium. dum facit illud homo

¶ Nonit aliā parabolā z dicit. q. ibis. i. illa auis semper portat suum
rostrū. z ardea id ē talis auis semper portat suā caudā Silt̄ hō faci/
ens aliq; pctm̄ nō relinqt illud sz semper portat vl' in mēte vl' in 'coz
de. **¶** Con. ibis illa auis nō deserit id ē nō derelinqt rostrz supple suū
et ardea illa auis nō deserit anū id ē caudā suā. Sic hō supple nō de/
serit leuiter id ē faciliter vicium id ē pctm̄ dum pro qñ facit illud

Aufert de solo nigra nubes lumina solis

Et patris auxiliū dira nouerca mihi

¶ Nonit aliā parabolā dicit. q. nubes nigra aufert sepe lumina solis
a terra. Sic nouerca id ē vxor p̄ris tui q̄ tua nō est mater auxiliū sepe
tibi tollit qd̄ parer sepe tibi p̄beret. **¶** Construe nubes nigra aufert id ē
tollit sepe solo id est terre lumina id ē claritatē solis Sic z dira nouer/
ca tollit mihi auxiliū patris supple mei

Non semper moriuntur aues quibus insidiatur

Arcus. nec mihi sunt tela nec hasta mine

¶ Nonit aliā parabolā di. q. aues q̄bus aucupes cuz arcu vel aliter
insidiatur nō semper moriuntur. Silt̄ hō cui minas vel insidiat cū ar/
mis semper moritur. **¶** Construe aues nō moriuntur semper quibz ar/
cus insidiatur. nec mine sunt mihi tela nec hasta.

Sidera splendorē non possunt addere soli

Lum superet solis lum inacuncta iubar

¶ Nonit aliā parabolā dicit. q. oēs stelle celi nō p̄nt lumini siue cla/
ritati solis aliq; addere vel diminuere cū ipse sol excedat eas in clari/
tate. Quasi diceret q. hō p̄clarus z potēs siue sapiens non potest su/
perari a minimis siue stultis. **¶** Construe sidera nō possunt addere. id

est augmentare splendorē id est claritatem soli cum iubar id est lumen
solis superet id est excedat cuncta lumina scz stellas

Sic ato sis z vis in candida vertere nigra

Curaq; fit cure. diues et esse potes

¶ Auctor dicit q; si tu es sapiēs z habes practicā artis alicuius v' scī
entise adhibe diligētiam. in exercēdo tuā artē siue sciētā in loco debi
to scdm tuā artē. nam homo rhetor nihil aut parum proficeret in ps
uo oppido. sed multū proficiet in curia alicuius principis. z cito di
ues erit. Lon. si tu sis cato. i. sapiēs z vis vertere nigra. id est paup
tatem. in candida. i. in diuitias q; pro et. et cura id est diligētia fit cu
re z potes id est poteris esse diues id est locuples

In viscum volucres ducit cū cantibus auceps

In fraudem gentes bleia loquela viri

¶ Ponit aliā pabo. di. q; auceps ducit aues in viscū cū dulcib; canti
bus sic z hō blandus z suavis decipit hoīes cū suis sōbis fallacib; et
nefandis. Lon. auceps ducit volucres in viscum cū cantib;. z vir
ducit gētes in fraudem loquela bleia. id est cū blando sermone

Impetus est siluis z vasta leonibus ira

Et tamen inter se ius sociale tenent

¶ Ponit aliā parabolā dicēs q; magnus impetus est qñq; in siluis
id est in nemorib;. qñ arbores pcutiūt se inuicē ppter agitatioēs vento
rū. Et silr ira maximā ē inter leones. z tñ sunt sib; inuicē sociales. z silr
viuūt. ita q; si cetera aīalia vellēt mimo leoni nocere. omīs ali; leones
succurrerēt ei. Silr z hoīca debēt se simul associare. sic q; si aliq; inis
micus alicui hoī nocere psumat noceat oib;. licet inuicē qñq; tixētur.

Lon. Impetus. i. turbatio ē siluis. i. arborib; z ira vasta. i. crudelis
est leonib;. i. iter leones z tñ tenēt iter se ius sociale. i. pacificā societate

Post noctem sperare diem. post nubila solem

Post lachrymas risum leticiamq; potes

¶ Ponit aliā parabolā dicēs q; post noctē diem. z post nubila plu
uias solem speramus. Silr post lachrymas z dolores atq; aduersita
tes risum leticiam atq; prosperitatē sperare debemus. Constituē. tu
potes sperare diem post noctē z solem post nubila sic potes sperare ri
sum z leticiam post lachrymas id est post tristitiam

Omnia cesar erant. sed gloria cesaris esse

Desit. z tumulus vix erat octo pedum

¶ Ponit aliā parabolā nos ammonēs ne simus supbi z vērōsi nec a
uari dicēs. q; cesar erat impator romanus z dñs ac rex totius mundi
tā in lōgitudine q; in latitudine. z tñ ipso mortuo ab oib; hīs fuit expos
itatus. z fuit sibi solū relictus tumulus q; vix erat octo pedū lōgitudi

nis. **L**ōstrue. omnia erant cesar. sed gloria cesaris desijt esse scz in
morte z tumulus eius erat vix octo pedum scz in lōgitudine
Non ruit in rupes nec in alta pericula maris.

Quā maris immotus remige rector agit

Ponit aliā parabolā dicēs q nauis que regitur p nautā sapiētē
nō perit in rupes illas percutiendo. nec incidit in magna picula ma-
ris. licet regat per remigē que parua est. Silt hō potensz diues nō
cōfunditur si bono cōsilio pauperis sapientis regatur. licet ipse paug
sit modicus **L**ōstrue nauis nō ruit in rupes nec in alta pericula. id
est magna pericula quā rector. id est nauclerus agit id est agitat im-
morus maris remige id est cum remige

Capitulum secundum

Uctatur cum nocte dies. cum nube serenum

Lum tenebris lumen. cum nece vita vigens

Sic labor in nobis. nam spiritus z caro semper

Pugnāt. z morimur si raro vincat eum

Ic assignatur scđm caplm in quo procedit p q̄ttuor: z quat-
tuor metra. In quibz auctor ponit sententias puerbiales seu
parabolas ad bonos mores nos erigētes. Un pmo ponit ta-
le pabo. di. q̄ dies sp̄ luctat cū nocte z nox cū die. z lumē cū tenebris.
et ecōuerso. z mors cū vita z ecōuerso. Silt in nobis silis labor erit.
nam spūs noster sp̄ cū carne nostra certat. Sed si spūs vincat carnez
viiemus z paradisum ascēdemus. sed si caro vincat spūm moriemur et
ad infernū descēdemus **L**ōstrue. dies luctat cū nocte. z serenū luc-
tatur cū nube. i. cū obscuro z lumē luctatur cū tenebris. z vigēs vita
luctatur cū nece. i. morte. Sic labor in nobis est nam caro z spūs pu-
gnāt semper. z si caro vincat eum supple spiritū cū morimur

Pondere portat equus. bos terram sulcat aratro

Vellera portat ovis. seruat ouile canis

Omnia quippe sue nature debita soluunt

Preter eum qui plus his rationis habet

Ponit aliā pabolā dicens q̄ naturaliter equus portat pondera et
bos sulcat terram aratro. ovis portat lanā. z canis custodit ouile. et
hec sibi conueniunt naturaliter. similiter omnia viuētia soluunt de-
bita nature. scz faciendo quod debent preter hominē qui habet plus
rationis alijs animalibz brutis. Nam deus voluit aialia bruta sub-
ijci hominibz. vt in psalmo. **D**ia subiecisti sub pedibz eius. Sed ipse
hō debet subijci deo scz mādata eius seruādo. bona opa faciēdo. z cu-
stodiēdo se a pctis **L**ōstrue equus portat pondera. bos sulcat terrā
aratro. i. fodit terrā. ovis portat vellera. i. lanā. z canis seruat. id ē cu-

rodit ouile id est caulam. Quippe id est certe omnia soluunt debita nature. id est faciunt quod debent preter eum qui habet plus rationis id est preter solū hoīem his id est istis animalibus brutis. Nota quod quoniam iste due dictiones scilicet plus et magis significant excessum qualitatis tunc requirunt post se gratiam. Sed si significant excessum quantitatis requirunt post se ablatum ut in proposito. Versus Plusque magis querunt gratiam qualitatis. Sed ablatiuum dabunt tibi quantitatis.

Ethereus motus mouet omnia sidera preter

Uranam. sed semper permanet illud idem

Sic constans et fidus homo sine fine tenebit

Hunc in amore modum. quem tenet ipse semel

¶ Ponit aliam parabolam. dicit quod celum mouet omnia sidera preter unum quod vocatur polus antarcticus quod semper in uno loco permanet ad modum rote. quod quousque mouet eius terminus axis non mouet. Sic si homo fidus et constans tenebit fidem promissionemque et bonum amorem quem promittit vel incepit habere. **Locus motus ethereus. id est motus celi mouet omnia sidera preter unum id est preter polum antarcticum. scilicet illud supple sidus scilicet polus antarcticus permanet semper idem. id est in eodem loco. Sic homo constans et fidus tenebit sine fine hunc modum in amore quem ipse scilicet homo tenet id est tenuit semel.**

Phebus ab occasu rursus raptatur ad ortum

Quem prius huc illuc machina versa tulit

Sic in amicitia mundus stat flagrat et ardet

Corruit et surgit. quod magis amat odit

¶ Ponit aliam parabolam. dicit quod sol nunc de oriente tendit ad occidentem. et de occidente ad orientem. et quousque cadit scilicet ad occidentem. et quousque surgit scilicet ad orientem et quousque est altus et quousque est bassus. et sic semper mouetur. Sic si amor huius mundi est mutabilis et variabilis. quod quandoque amat quousque odit. quandoque nocet. quandoque placet. quandoque cadit. quandoque surgit et nunquam in eodem statu permanet. **Construe phebo raptatur id est tendit. ad ortum id est ad orientem. ab occasu id est ab occidente. Quod scilicet solem machina id est compositio versa tulit id est portabit prius huc atque illuc. Sic mundus stat in amicitia et supple mundus flagrat id est caler et ardet et supple mundus corruit id est cadit. et surgit et supple mundus odit. illud quod magis amat. Versus flando gero bellum. canem micis. inde flit bellum. Nescit apollo quia sit iunctus inde repello.**

Tutior est iocus in terra quam turribus altis

Qui iacet in terra non habet unde cadat

Impetus et venti tonitrus et fulmina turre

Flatibus euertunt stare sed ima sinunt

¶ Ponit aliam parabolam. docet nos magnos honores et diuitias fugere

Dicens q̄ locus est tutior in terra q̄ in altis turribusz alijs locis simi
libo periculosus qz qui sedet in terra cadere nō potest. cū nō habeat vñ
cadat Et q̄ locus bassus sit tutior alto patet. qz venti tonitrua fulmi
na z tēpestates maxie regnāt in locis altis. q̄re leuiter subuertunt. s̄
in locis bassis z abscois mīme vel saltē paz regnāt z vix subuertunt.
quare magnos honores z potērias siue diuitias fugere debemus. ne
subuertamur in maximā inopiā siue paupertate s̄ post mortē **Con**
strue. locus est tutior in terra q̄ in altis turribz supple ille qui iacet in
terra nō hz vnde cadat. nā impetus z vēti tonitrua z fulmia evertūt
turres flatibz. sed sinūt id est dimittūt stare ima id est bassa.

Non possunt habitare simul cōtraria cum sint

Mors z vita. procul decidet hec ab ea

Sic duo sunt que nō possunt intrare cor vnum

Vanus amor mundi. verus amor q̄ dei

¶ Ponit aliā pabo. p̄ quā docet nos odire mundū z eius pompā di
ces q̄ mors z vita nō p̄nt esse sit z semel in eodē cū sint cōtraria. **Sic**
aliā duo cōtraria sunt q̄ nō p̄nt esse in vno corde s̄z amor dei z amor
mūdi. qz nemo p̄t duobz dñis seruire. s̄z deo z māmone. vt habet in
euāgelio **Ed.** mors z vita nō p̄nt habitare simul cū sint contraria.
hec s̄z mors decidet. i. separabit. procul. i. lōge. ab ea s̄z a vita. sic duo
sunt q̄ non p̄nt intrare vnū cor supple hoīs s̄z amor vanus mundi. q̄
pro et amor verus dei. qz illa nō possunt simul esse in eodem

Stra tus humi nō surgit item dum poplite flexo

Portat onus graue quo precipitatur equus

Sic homo qui magna vitioz mole grauatur

Non nisi deposita mole leuari potest

¶ Ponit aliā pabolā dicēs q̄ sicut equus onus graue portās cadens
in terrā surgere nō p̄t nisi p̄us deponat tale onus. sic hō pctis suis gra
uiter oneratus surgere nō p̄t nisi pctā sua deponatur p̄ cōfessionem z
cōtritiōē z satisfaciōē **Construe.** equus stratus. i. prostratus hu
mi id est ad terrā. nō surgit item. i. itez dum pro quādo portat onus
graue quo s̄z onere p̄cipitat poplite flexo id ē cadit genu curuato Sic
homo qui grauatur magna mole id est pōdere vitiozū nō potest leua
ri nisi deposita mole. id est pondere peccatorum

Non quo nauta volet. sed quo volet aura vehetur

Puppis. cum tumidi venerit vnda maris

Non quo ppositū. sed quo fors ducit eundum

Est homini licitum quo decet ire via

¶ Ponit aliā pabolā di. q̄ mari existere turbido z inflato seu impe
tuofo nautis nō rēdit quo nauta dirigere pponit. sed quo vnda ducere

S i

instruit. Sic sicut homo non ducit vitam suam secundum propositum suum sed secundum quod fortuna
na ducit. unde licitum est homini pergere quo via ipsi ducit. Non puppis. id
est nauis non vehitur. i. trahit eo supple loco quo nauis uolet. i. uelit
sed eo loco unda maris uehit. i. trahit ut ducit cum unda maris tumida
id est inflata uenerit sicut supple non uado propositum. i. iuxta propositum siue
uoluntatem. sed uado supple eo loco quo fors. i. fortuna ducit. eundem
licitum est homini ire. supple eo loco quo uia ducet.

Apparet et fantasma uiris. sed rursus ab illis

Vertitur in nihilum. quod fuit ante nihil

Sic adest et abest fugitiui gloria census

Non prius adueniat quam quasi somnus eat

¶ Ponit aliam parabolam dicens. quod sicut nobis somniantibus apparent multa
fantasmata que non sunt in re natura. nec quando possent esse. que tamen
eis uera uidentur. sed nobis euigilantibus et somno surgentibus falsa noscuntur
et in nihilum rediguntur. et sic idem reducit in idem. quod nihil reducit
in nihil. Sicut est de gloria et honore mundi et honorum eius que post mor-
tem quasi somnia a nobis uidentur. Et adhuc pauperes multos uiue-
re uidemus. qui tamen olim diuites et potentes fuerunt diuitie tamen eorum et
potentie preterire nunc quasi somnia uidentur. quod in nihilum sunt redacte.

Non. fantasma. i. somnium apparet uiris. sed quod fuit ante. i. prius ni-
hil. Vertitur rursus id est iterato in nihilum. ab illis scilicet hominibus siue uiris
somnia gloriam census. i. diuitiarum fugitiui adest et abest sic. i. tali-
ter que supple gloria non adueniat. i. non aduenit prius quam eat id est rece-
dat quasi somnus. id est ad modum somni.

Dum calor est et pulchra dies formica laborat

Reperat dum nix uenerit alta fame

Sic iuuenis dum tempus habet sudoribus aptum

Querat. quo possit lassata senecta frui

¶ Ponit aliam parabolam dicens quod formica estate calida diebus claro uigere
incessanter pro uictu laborat suamque provisionem faciens nidum suum
granis replet ut dum hyems aduenit et nix super terram ceciderit de-
inde uiuere possit absque labore. Sicut iuuenis dum tempus habet et eorum
prius aptum laboribus incessanter laborare debet ut senectute adueniente
de suis propriis laboribus sine opprobrio uiuat et nutriatur. Locustre
formica laborat. dum pro quam calor est et pulchra dies. i. quam estas est.
ne pereat fame id est ne deficiat dum nix alta uenerit. sic iuuenis querat.
supple illud quo senecta lassata. i. tempore senectutis possit frui. i. uti. dum pro
quando habeat tempus aptum. i. conueniens. sudoribus id est laboribus.
Unde leguntur tales uersus. Dum iuuenes estis tempus habere po-
testis. Cur non addiscitis ne uicem bestia litis

Non adeo sublimem leuat leuis ala uolucrum

Quin redeat rursus rura relicta petens

Non ita subuectos rota surgens tollit in altum

Quin vergens illos rursus ad ima ferat

Ponit aliā pabo. di. q. ala nō intantū eleuat suā volucrē in altū qn̄ ad huc speret ad ima loca redire sc̄z ad terrā. Sicut rota fortune nō intantū eleuat hoīem quin̄ adhuc posset illū dep̄mere z ad ima loca re ducere. **L**on. ala leuis nō leuat volucrē. i. auem. adeo sublime. id ē tam alte qn̄ redeat rursus petens rura relicta. i. quin̄ reueniat ad pra ta dimissa sic rota supple fortune surgēs nō tollit. i. nō portat in altū subuectos. i. subleuatos sibi ita. i. intantū quin̄ vergēs id est portans illos ferat rursus ad ima id est ad bassa

Ebrius ante bibit q̄z nauseat. ante ligurrit

Quā vomat ante leuat q̄z pede firmus eat

Non sic in nobis. nec est sic ordo retentus

Ante docere modo q̄z didicisse iuuat

Ponit aliā pabo. di. q. ebrius bibit anteq̄z nauseat. z gulosus cō medir. an̄q̄z vomat. z hō surgit an̄q̄z vadat. sed hic ordo nō est in hoībus. qz aliq̄ volūt citi⁹ eē mgri an̄q̄z sunt discipuli. z citi⁹ dñi q̄z serui. z cū. **L**on. Ebrius bibit an̄q̄z nauseat. z ligurrit an̄q̄z vomat. z leuat. i. surgit an̄q̄z eat firmus pede. nō supple est sic in nobis. nec ordo retentus sic in nobis iuuat modo docere an̄q̄z didicisse

Non emitur care res legibus empta fororum

Venditor z emptor sunt ibi mente pares

Sed nihil est sub celo quod fit charius emptum

Quaz quod emūt longe fronte rubente preces

Ponit aliā pabo. di. q. res empta legibus fororū. i. resitret ad mo dū mercantiarū in foro siue nōdinis nō emitur chare sed nihil est em ptū charius sub celo q̄z illud qd̄ plōgas p̄ces emit z maxima verecū dia. **L**on. res empta legibus. i. cōsuetudinibus foroz nō emit chare. v̄ ditor z emptor sunt ibi pares mente. i. concordēs. Sed nihil ē sub ce lo quod sit emptū charius q̄z quod longe preces emunt. fronte id ē fa cie rubente id est verecundante.

Dentibus attritas rursus bos ruminat herbas

Ut totiens trite sint alimenta sibi

Sic documēta tui si vis retinere magistri

Sepe recordaris. que semel aure capis

Au. poit aliā pa. di. q. sicut bos herbas p̄ eū comestas sepi⁹ ruminat artrit. vt sic attrite leui⁹ ille herbe in stomacho digerātur. Sic sicut si tu vel retiere documēta tui doctoris q̄ sel. ab eo audiisti. nec ē vt ea sepe recorderis in aīo tuo. **L**ō. bos ruminat rursus herbas attritas

B ij

dentibus: ut supple herbe trite totiens sint alimēta id est nutrimenta si
bi. Sic recorderis sepe documenta tui magistri que capis id est cons
cipis aure id est per aurem si vis retinere

Follibus inclusas faber improbus excitat auras

Dum ferrum durum molliat ipse focus

Sic ortus furor intus agit precordia stulti

Dum reddit molles litis agone vires

¶ Ponit aliā pabo. di. q. faber excitat ventū inclusum in follibz con
tra ignē quousqz ferrū existēs in igne fiat molle Sic furor inclusus in
corde agitat corpus hoīs in litis agone. quousqz ipm corpus molliat
et fiat debile. z hō fiat q̄si mutus z insensatus **¶** Lon. faber improbo
excitat auras. i. ventū inclusas follibz. i. illis instrumētis dū ipse foc
molliat ferz durū Sic furor. i. ira ortus intus agit. i. agitat p̄cordis
stulti homis dum. i. donec reddit vires molles agone litis

Voce molosorum latebris arcentur onagri

Exit z ipse canū dente timendus aper

Sic z presbyteri viciosos vrgere debent

Et nisi peniteant ense ferire dei

¶ Ponit aliā pabo. di. q. asini siluestres voce leporarioz cogūtur exi
re latebras siue foueas. z etiā aper qd̄ est aīal valde timendū silr̄ exit
foueā canibz mordentibz eū. Silr̄ p̄sbyteri q̄ sunt canes eccl̄am custo
diētes. viciosos z in malos hoies q̄rere debēt z illos castigare dēte. i.
sermone. z nisi se velint emēdare debēt eos ense iusticie punire vt alijs
cedat in exēplū **¶** Lō. onagri. i. asini siluestres arcentur. i. cogūtur. exire
latebris. i. a locis obscuris voce molosoz. i. illoz m̄gnoz canū z aper
id ē porcus siluestris timendus. i. meruēd⁹ exit dente canū. i. canibz euz
mordētibz sic p̄sbyteri debēt arguere viciosos supple hoines. z nisi ipsi
viciosi peniteāt p̄sbyteri debēt viciosos ferire enie dei scz iusticia

Et diues atqz miser fuit olim rex mida diues

Auro. sed vite conditione miser

Sic custos census. sic omnis viuūt avarus

Dum nihil z multū possidet ipse boni

¶ Ponit aliā pabo. di. q. sicut rex Mida sic appellatus fuit potēs et
permaxie diues z plenus opibz mūdānis. sed fuit miser z paup̄ cōdis
tione sue vite Sic avarus z custos cēsus multa t̄palia possidet bona
et tamē nil boni possidet. cū seipm̄ nō possideat **¶** Lō. rex Mida sus
it olim diues z miser fuit inqz diues auro. sed miser cōditiōe vite. sic
omnis custos census id est pecunie viuūt sic id est taliter. z omis aua
rus sic. dum ipse scz avarus possidet multum. z nihil pro non z aliqd̄
et non possidet aliquid boni

**Hesperus astrozū se prefert vespere primum
Et facit in mēsum quo micat ipse iubar
Sic cito nō tarde se monstrat egentibus ille
Qui clarum gemini lumen amoris habet**

¶ Nonit aliā pabo. di. q. hesperus ē quedā stella q̄ precedit alias stel-
las in vesp̄e. z p̄mo mōstrat hoīb̄ q̄s alie stelle. z tantaz claritatem es-
mittit ac si cereris itellis z toti mūdo suā claritatē p̄bere vellet. Sicut
vir sanctus z iustus ac amicus cordialis se ondit paup̄ib̄. z eoz am-
eis q̄rocitius p̄t eis sua dona dispergit z iuxta possibilitatē suā sue
currere paratus est. Lon. hesperus illa stella prefert se p̄mū astroz
vespere z facit iubar in mēsum quo ipse sez hesperus micat. sic ille mō-
strat se legentib̄ id est indigentib̄ cito z nō tarde qui habet lumē cla-
rum amoris gemini id est duplicari siue fortificari

**Eolus ingentes ventozū temperat iras
Et mare neptunus sepe tridente domat
Sic sese dominus faciat feritate tumeri
Qui regimen magne gentis habere cupit**

¶ Poit aliā pa. di. q. eolus q̄ ventus est pacificat sepe ingentes iras
vetoz. z neptunus de^o maris m̄gna crudelitate sua tēperat mare im-
petuosum. Sic hō cōstituit^o in dignitate z potētia h̄ns sub se multos
subditos. illos sub pedib̄ tenere debet. z q̄ncq̄ eis delinquentib̄ graui-
ter punire. vt habeat in timore. vt ne ipsi cōtra eū insurgāt z eleuetur

Lon. Eol^o tēperat iras ingētes. i. m̄gnas vetoz z neptunus. i. de^o
maris tpat iras vetoz marie tridēte. i. bello crudeli Sic dñs faciat se
se tumeri feritate. i. crudelitate. q̄ cupit habere regimē magne gentis

**Bella mouet citius cui desunt cornua thaurus
Quā qui cornuta fronte ferire potest**

**Sepius in vicos pueros pugnare videmus
Quā validos homies. quis solet esse vigor**

¶ Nonit aliā pabo. di. q. thaurus iuuenis q̄ nōduz cornua gerit seu
habet. n̄rit citius mouere bella q̄s magni thauri q̄ magna gerit in ca-
pite cornua. Sic sicut sepius videm^o bellare pueros iuuenes z etiā ho-
mies miseros nullā p̄tēz h̄ntes. q̄s hoies robustos z potētes. Lo.
thaurus cui cornua desunt. i. deficiūt mouet citius bella q̄s thaurus
qui p̄t ferire frōte. i. ledere capite Sic videm^o pueros pugnare sepius
in vicos q̄s hoies validos. i. robustos q̄s. i. q̄b̄ vigor solet esse

Impatiens aratri si bos iungatur aratro

Zortam nō rectam capit arando viam

Sic sunt qui retrahūt gradientes sepe retrosum

Lum videant illos carperelucis iter

¶ Ponit aliā pabo. di. q si bos indomitus iungatur aratro cuz bone
domito deuiat a via recta inq̄stū potest z aliū bouē secum trahit nec
sinit eū rectā p̄gere viā Sitr ii mali viri iūgunť cū bonis z videāt bo
nos rectā viā p̄gere. deuiāt illos inq̄stū p̄nt vt teneāt viā tortā. nec si
nūt illos facere bonū qđ p̄posuerūt. Lon. si bos impatiēs aratri. i.
indomitus iūgatur aratro. capit viā tortā z nō rectā Sic sunt supple
illi qui retrahūt sepe gradictes supple iter rectū retro z sum. i. ecōuerso
cum videāt illos scz bonos carpere iter lucis. id est iter iusticie

Lum niue cum pluuia cum grandine vertere capras

Ac niti contra fronte videmus oues

In custos furor. ira. nefas. iniuria raptant

Sed iustus toto corde resistit eis

¶ Auctor dicit q nos videmus capras z oues h̄tere cornua contra
pluuia grādinē z niuē q̄b resistūt. sic etiā. boni hoies resistūt malis p
suā cōstantiā. Lō. nos videm⁹ capras z oues h̄tere. ac niti. i. bellare.
sup. cū frōte. cū niue. cū pluuia. cū grandie. ira nefas z iūria raptāt. i.
tendūt iniustos. i. cōtra iustos sz iust⁹ supple hō resistit eis toto corde.

Non potis est pelagus leuiter trāsire liburnus

Si sit qui remis currere cogat eum

Non valet ad metam cursum producere cursor

Si sibi pes z spes auxilientur ei

¶ Ponit aliā pabo. di. q liburn⁹ ē nautis q nō p̄t p̄trāsire mare nisi h̄
beat cōductozē q̄ ducat eā remis. Sitr cursor ad metas sui cursus ire
nō valet sine pedibz volūtate currēdi vel eūdi Un p hoc vult auctor
innuere q aliqđ opus p̄ficere nō possum⁹ nisi illa habeam⁹ q̄ sunt no
bis neccāria ad p̄ficiendū illud opus Un tria sunt neccāria ad p̄ficiendū
aliqđ opus. scz posse. scire z velle. de q̄b si desit vnū. inceptū op⁹ p̄fice
re nō valemus Un cato. Qđ possis id tenta zc. Lon. liburnus. i.
illa nauis nō potis est. i. potēs est trāsire leuiter pelag⁹. i. mare ni pro
nisi. supple sit aliq̄s q̄ cogat eū currere remis. cursor nō valet p̄ducere
cursum ad metam. i. ad terminū nisi pes z spes auxilientur ei

Longius ille videt. qui multis spectat ocellis

Quaz cui dat visum solus ocellus homo

Jocirco vaccam seruandam tradidit argo

Sponsa iouis iuno. non poliphebe tibi

¶ Ponit aliā pabolā di. q ille lōgius videt q̄ plures oculos hz q̄
vnicum oculū hz. quare iuno spōsa iouis dedit vaccas seruandā argo
qui centū habebat oculos z nō poliphebo q̄ solū ocellū habebat. qua
si diceret. q tu nō debes plus credere tue soli opinioni siue cōsilio vni
us hois q̄ pluriū hoim. qz vt cōiter dicit Plus videt oculi q̄ oculus

Construe ille qui spectat id est qui respicit multis ocellis id est o
culis videt longius quam homo cui solus ocellus id est oculus dat visum.
Idcirco. i. propter hanc causam. o poliphe iuno sponsa iouis tradidit vacca
seruanda argo. i. tali homini centum oculos habenti et non tibi.

Vim minus exercet. qui late spargitur ignis

Quam cui collecte vim tribuere faces

Fortius inuadit qui vires colligit hostem

Quam qui dispersis viribus instat ei

¶ Dicitur quod ignis simul congregatus maiorem emittit calorem quam dispersus et
segregatus. Sicut gentes simul existentes sunt in bello fortiores quam di-
persi et segregati. Construe. ignis qui spargitur late exercet vim minus.
supple quam ignis cui faces collecte. i. ligna simul collecta tribuere. i. tri-
buerunt. supple homo qui colligit. i. simul aggregat vires. i. bellantes in-
uadat fortius hostem supple quam ille qui instat ei id est obuiat hosti di-
persis viribus id est segregatis bellantibus

Pessimus est hostis. qui cum benefeceris illi

Fortius insurgit bella mouendo tibi

Sic carnifac velle suum si bella moueri

Vis tibi: si pacem colla domato fame

¶ Ponit parabolam dicens quod non est hostis peior quam ille qui malum reddit
pro bono. quare si habeas hostem non des ei supra te potestatem. nam si do-
minetur tibi multum nocere poterit. Sicut cum caro nostra sit inimicus no-
ster mortalis non debemus sibi dare potestatem supra nos. i. supra spiritum
nostrum. cum habeamus eam in potestate nostra. sed debemus eam sub iugo te-
nere et fame ac abstinentiis seu penitentiis domare. ne contra nos insur-
gat. Tunc. Luxuriat raro non bene pasta caro. Con. hostis est pessi-
mus qui insurgit fortius tibi. i. contra te bella mouendo. cum pro quado.
supple tu benefeceris illi. Sic fac carni velle suum si vis bella moueri
tibi et si is inquam mouere tibi pacem. colla id est carnes domato fame

¶ Capitulum tertium.

Quoniam teneas aurum totum. quod splendet. ut aurum

Fle pulchrum pomum quodlibet esse bonum

Non est in multis virtus quibus esse videtur

Decipiunt falsis lumina nostra suis

Plus aloes quam mellis habent in pectore tales

Quos sanctis similes simplicitate putes

¶ Hic incipit tertium capitulum huius libri in quo proceditur per septem metras.
Et primo ponit parabolam dicens. quod totum illud quod splendet ut aurum non est au-
rum. et omne pomum pulchrum licet videatur bonum non tamen est bonum.
Similiter multi sunt homines qui videntur esse sapientes. et tamen non sunt

et multi videtur veraces qui tñ sunt falsissimi. 2 plures videntur esse
sci qui tñ sunt pessimi. q̄ ab extra vestiti sunt vestibz ouiu 2 innocentu
intrinsicus aut sunt lupi rapaces. vt habet in euāgelio. 2 etiā multa
videtur nobis bona q̄ tñ sunt pessima. Lon. Nō teneas totū supple
illud qd̄ splendet vt auz esse aurū. Nec teneas quodlibet pomū pul
chrū esse bonum. sic virtus que videt esse in multis nō est. scz in illis.
supple tales hoies decipiūt lumina nostra. i. oculos nostros siue men
tem nostrā. suis falsis supple luminibz. tales habent in pectore id ē in
corde plus. aloes id est amaritudinis vel falsitatis. q̄ mellis. i. dulce
dinis vel veritatis quos scz supradictos puras supple esse similes san
ctis supple hominibz simplicitate id est sanctitate

Morsibus aggreditur lignū capra quo religatur

Eum sibi nū aliud detur quod lacerare queat

Quāuis delicias cupiat sibi quisq̄ necesse

Ut capiant omnes id quod habere queunt

Nil prodest optare magis vel querere nobis

Quāz quod vel quantū vult deus ipse dare

¶ **P**oīt aliā pabo. di. q̄ capra nō habēs qd̄ comedat. corrodit suū p̄se
pe **S**ilr cū oēs cupiāt esse diuites. tñ necesse est vt solū capiāt bona q̄
sibi accedere p̄nt qz nō oēs p̄nt esse diuites. nec prodest plures diui
tias nobis querere q̄ deus nobis velit p̄stare. ipse em̄ deus scit quibz
indigemus ad salutē corpis 2 aie Lon. capra aggredit morsibus sup
ple illud quo lignū religat. nil p nō 2 aliqd. cū aliqd aliud nō sit tibi
qd̄ detur sibi. Quāuis q̄squis. i. q̄libet hō cupiat diuitias supple ha
bere sibi est necesse vt oēs capiāt id. id est illud qd̄ queunt. i. p̄nt habere
optare vel q̄rere magis q̄ supple tot. qd̄ vel q̄ntum ipse deus vult
dare. nil pro nō 2 aliquid. nō prodest nobis aliquid.

Ad vada neptuni fontes 2 flumina currunt

Et quocūq̄ potest currere currit aqua

Post valles quas semp amat dilabitur vnda

Et colles odio quas habet illa fugit

Quis satis est his plura fluūt his vndiq̄ fertur

His datur his emitur. pauper vbiq̄ iacet

¶ **A**uctor ponit aliā pabo. di. q̄ aqua naturaliter descēdit deorsum 2
querit societate aquarū scz mare. 2 magni fluuij naturaliter pergūt il
luc. 2 parui riuuli tendūt ad magnos fluuios 2 cōiungūtur illis. sed
nūq̄ mare ascēdit p fluuios nec fluuius p riuulos. scz ecōuerso maior
quāritas aque attrahit ad se minores aquas. Sic silr est de diuitijs
huius mūdi. q̄ sp̄ tēdunt ad ditiores 2 potētiores. vbi ē cōgeries ip̄a
rū diuitiarū 2 difficulter ad paupes dirigūtur. cū illis nulla sit diuis

Marūcōgeries sed eos fugiūt immo pōtius ad diuitēs' accedūt .z sic
maior diuitiaz q̄stas attrahit ad se miores vt fortius radicent ibidē

Non fontes z flumia currūt ad vada neptuni .i. ad mare .z aq̄ cur
rit quocūq; p̄t currere vnda .i. aq̄ dilabit s̄ post valles q̄s amat .z il
la sc̄z aq̄ fugit colles .i. mōtes quos supple colles h̄z odio Plura .i. plu
res res fluūt his supple hoīb; q̄s .i. q̄b; satis est .i. plura bona seu diui
tie sunt fertur his .i. portat diuitib; vndiq; dat his . emit his .i. a diui
tibo paup; vbiq; iacet .i. a nullo reputat . Et nota q̄ ista tria v̄ba q̄ pos
nuntur in littera . sc̄z fertur datur z emitur sunt impersonalia

In boream zephyrū cōuertī sepe videmus

Flomine mutato . rursus z hunc in eum

Non tamē ammīroz de tempore si varietur

Lum sic cunctorum conditor ipse velit

Sed miror miranda nimis vaga corda virozum

Cur totiens mutant se prohibente deo

¶ Nonit aliā p̄bo . di . q̄ zephyrus . i . ille v̄tus sepe mutat in boreas
et cōuerso . nec miramini si tps ita variet cū deus ita velit z ordiaues
rit . sed multū ammīroz cur cor hoīs mutet de bono in malū cū deus
hoc nolit Eō nos videmus sepe zephyz illū ventū . cōuertī in boz
rēā . z videmus sepe hūc sc̄z boreā cōuertī . rursus in eū . i . zephyrū noie
mutato Et ego . tñ nō ammīroz de tpe si variet sic cū ipse conditor . sc̄z
deus velit sic . i . ordiauit sic . Sed miror mirāda nimis . i . valde cur . i .
quare corda vaga viroz mutant se totiens deo prohibente

Non aliam legem patitur fur q̄ latro captus

Quāuis de nocte fur eat . ille die

Nō minus hic peccat qui censum condit in agro

Quaz qui doctrinam claudit in ore suam

Absit cōmissum sine lucro ferre talentum

Ne seruos nequam vos vocet ira dei

¶ Nonit aliā p̄bo . di . q̄ fur captus nō minus punit q̄ latro . nec e
cōuerso . s̄z fur eat de nocte . z latro eat de die . Nec ille minus peccat q̄
pecunias abscondit in agro q̄ ille q̄ sc̄iam suā abscondit . nec vult alios
docere Quare diuitias male acq̄sitas z sine lucro . i . sine pena tenere n̄
debemus . ne ira dei vocet nos seruos neq̄z p̄uos . z mittamur in tes
nebras exteriores Eō fur captus nō patiat aliā legē . i . punitōez q̄ la
tro q̄uis fur eat de nocte z ille sc̄z latro eat de die z supple ille q̄ absco
dit c̄sum . i . pecunias in agro nō peccat minus q̄ q̄ doctrinā suā clau
dit in ore suo ferre . i . portare vel tenere . talentū . i . denariū cōmissum .
id ē acq̄sitū sine latro . i . sine pena vel labore absit p̄cul sit Ne pro vt z
nō vt ira dei nō vocet vos seruos nequā id est malos

C i

**Non opus est somno syrenes ingredienti
Nec sibi qui studio falsa cauere volet
Sepe stilum vertit qui versum vertere debet
Dentibus est vngues. scalpit z vsq; caput
Querit ea primū que postea ponere possit
Non apte queuis verba locare potes**

¶ Ponit alia pabo. di. q. opus somni vel dormitōis nō est intrā sp̄
cula vel certamia. z ille etiā dormire nō debet. q. studiose vult vitare
falsa. i. falsitates z deceptōes mūdi. z p̄sicator: vertēs s̄sum sepe ver
tit materiā s̄sus. z ille q. suos rodit vngues dētibus aut caput suū scal
pit nō facit cōueniēs nec honestū. Et ira sicut p̄dca nō veniūt ad p̄po
sitū. immo qñq; nocēt. Sicut oīa s̄ba nō veniūt ad p̄positū nec sunt di
cēda. qz qñq; nocēt. Cū se p̄ cōditōes requirunt ad bñ loquendū. q. con
tinētur in hoc s̄su. Qui. qd. cui. dicas. cur. quō. qñ requas. vt lan^o cōtē
nes in libro de mō loquēdi z tacēdi. **¶** Non opus somno nō ē ingrediēt
syrenes. i. p̄cula maris. Nec p̄z nō. z nō ē opus somno illi q. volz caue
re falsa sibi studio. i. cū diligētia. Et supple ille q. debz s̄tere s̄sum s̄rit
sepe stilū. i. materiā. Et supple ille q. est. i. comedit v̄l rodit vngues dē
tibus. i. cū dentibus z scalpit caput. vsq; q̄rit p̄mū. i. p̄mo ea q. possit pon
ere postea sic z tu nō potes locare quis s̄ba apte. i. cōuenienter

**Terstites numerū non vires auxit achivis
Inops virtutis garrulitate potens
Sic inter scacos alphinus inutilis extat
Inter aues bubo. fucus z inter apes
Inter narrātes ciphram iuuat esse figuras
Et vult multotiens anticipare locum**

¶ Ponit alia pabo. di. q. Terstites fuit hō inutilis z carēs s̄tutibus s̄
garrulitate plenus. hic positus inter grecos bellātes cōtra hostes sus
os bene auxit eoz numerū. sed nō profuit viribus. Sic alphinus inuti
lis stat sepe inter scacos. i. in ludo scacoz. z bubo stat inutilis inter a
ues. z fucus inter apes. z ciphra sepe stat inter alias figuras num
merales q̄s multotiens vult p̄cedere licet de se nihil valeat. Sicut mul
ti sunt hoies miseri z inutiles q. antecedūt viros prudētes. puidos ac
q. sapiētes. z q̄uis sint insipientes tñ p̄re ceteris audiri volūt. Sicut et
multe sunt mulieres meretrices z infames q. sp̄ volūt p̄cedere p̄bas
et honestas mulieres. z eas s̄gnere nō verēcūdātur. **¶** Non. Terstites
ille hō inops s̄tutibus. i. carēs s̄tutibus. s̄ potēs garrulitate. i. abundans
in s̄bis auxit. i. augmētavit numez. i. multitudinē. z nō vires. i. fortē
rudinē achivis. i. grecis sic alphinus inutilis extat. i. stat inter scacos
id est inter ludos scacoz. z bubo extat inutilis inter aues. i. inter volu

res et facus extat inutilis inter apes et inuat. i. placet vel delectat et
phra illa figuram esse inter figuras narrantes. i. numerates. supple a/
phra vult multotiens anticipare locum scilicet aliorum figurarum

Superat instantes istos brevis insula fluctus

Et pacem gemini continet vnda maris

Non possunt thauri concurrere fronte minaci

Dum baculum pastor subleuat inter eos

Apula gens lucanaque semper bella minantur

Et rabiem media gens venusina vetat

Ponit aliam pabola di. q. istos est insula quodam in mari que licet sit pua
tam ipse resistit mari. nec mare pro illa insula suis fluctibus subuertere. im-
mo ipse super mare. Sicut etiam thauri licet sint magni et fortes. tam propter
paruum pastorem cum baculo eis minante se invicem ferire non audet. Sicut gens
lucana et gens apula inter se frequenter atrociter bella gerunt. que licet mul-
te et potentes sint. tam gens venusina que pua est et pauca tam in numero quam
in potentia illas gentes (lucana scilicet et apula) invicem debellare inhibuit.
Per hanc pabolam docet nos auctor. q. quis sumus potentes et divites
tam non capiamus iurgia et lites cum pauperibus et pua hominibus eos vilipeden-
do. q. frequenter divites superat a paupere. potentes ab impotente. et magnus a pua
et fortis a debili. vtz in terra. Et contra dicit q. pua lapillorum sepe magnam
subvertit turrim. **L**o. istos existens brevis insula. i. pua insula supe-
rat. i. resistit instantes fluctus. i. sibi obvias. Et supple hec insula conti-
net pacem maris gemini. i. geminari vel multiplicari. Et thauri non propter
concurrere fronte minaci. i. cornibus elatis dum pastor subleuat bacu-
lum inter eos scilicet thaurus. Et gens apularum gens lucana ille due gentes sic
appellatae minantur. i. movent se pella scilicet inter se mutuo. Et gens venu-
sina sic appellata media existens inter illas duas gentes vetat id est prohi-
bet rabiem id est furoribus predicarum gentium.

In cauea propria fit atrox et aspera vulpes

Que potius fugeret. si foret illa foris

Improbus et mordax canis est in limite noto

Dum videt auxilium vim sibi ferre canum

Inter consortes audacior est homo nequam

Quas fit in extraneis hoste minante locis

Ponit aliam pabolam di. q. vulpes existens in propria cauea est atrox mor-
dax et aspera. que si esset extra caueam vtz fugeret. Et canis multis alijs
canibus associatus est atrox et mordax. q. si solus esset fugeret. Et simili ho-
mo nequam et prauus et iniquus existens inter socios suos est iniuriosus
loquax et audax ad inuadendum aliquem. qui si foret solus vtz fugeret
et taceret. **C**onstrue. vulpes fit atrox. id est crudelis et aspera id est se-

C **ü**

For in cauea ppria. i. in an. fo suo que scz vulpes fugeret potius id e a
tius si illa scz vulpes foret. i. esset foris. i. extra cauea suam Et canis e
i improby z mordax in limite noto. id est in domo nota dum p qn. qn
videt vim canum ferre auxilium sibi Sic ho neqz id est prauus e au
dacioz inter confortes id est inter socios suos qz sit in locis extran eis
hoste minante id est obfurgante

Inuentum tarde leporē cito perdimus inter

Uepreculas. cum sit res fugitiua lepus

Perdimus anguillam manibus si stringimus illam

Cuius labilitas fallit in amne manus

Sicabit inuentus nisi cōseruetur amicus

Et nisi libertas mutua seruet cum

¶ Dicit auctor q si repiamus leporē tarde vl' raro tamē cito pdimus
eū in vepres z spinas intrantē. Sili' si teneamus anguillā z vt meli
us teneamus fortius stringimus. z qto plus stringimus tāto citius
eā perdimus A sili' est de amico. que si repimus qbus tarde m cito p
dimus nisi mediāte libertate seruemus eum **¶** Cōstrue nos pdimus
cito inter vepreculas. i. inter duros leporē inuentū tarde. i. raro z cū
magno labore cū ipse lepus sit res fugitiua. Et nos pdimus anguil
lā dū stringimus illā manibz id e cū manibz cuius scz anguille labili
tas fallit. i. decipit manus in amne. i. in aq sic amicus inuētus abir. i.
recedit nisi cōseruet. z nisi libertas mutua. i. cōtinuata seruet eū scz a
micū. Un'. Nō habet anguillam per caudā qui tenet illam

Non bene firmus erat digito qui soluitur vno

Nodus. nec fortis tam cito fracta fides

Nunqz fidus erit qui desinit esse fidelis

Nunqz qui non est fidus amicus erit

Ex quo cōueniunt duo pectora pectus in vnum

Fas est vt maneant pectora pectus idem

¶ Ponit aliā pabo. di. q nodus qui cū vno digito soluitur nō est bñ
firmus. etiā fides q sic soluit nō est bñ firma. Deinde dicit q ille qui
desinit esse fidelis nō erit vnqz fidus. z qui nō est fidus nūqz erit ami
cus. Et quis duo amici cōueniunt in vnum scz in voluntate. qz sunt
eiusdem volūtaris. ideo cōueniēs est vt duo corda scz duoz amicoz
conueniāt in vnu **¶** Cōstrue. Nodus qui soluit. i. dissoluit digito nō
est bene firmus Nec fides tā cito fracta supple est fortis id e firma Et
supple ille qui desinit esse fidelis. nunqz pro nō z vnqz. nō erit vnqz fi
dus Et ille qui non est fidus. nunqz pro nō z vnqz. nō erit vnqz ami
cus qz ex quo duo pectora conueniunt in vnum pectus. fas est vt pe
ctora illa maneant idem pectus id est vna voluntas

**Mente minus sanus q̄ corpore creditur eger
Qui medicos eius fuste vel ense ferit
Quis magis infanus q̄ cecus in ardua ductus
Si tunc contemnat felle tumenteducem
Lippo non lusco colliria nigra medentur
Qui semel est luscus non nisi luscus erit**

¶ Nonit aliā pabo. di. q̄ infirmus q̄ suos medicos vult pcutere cre-
dit magis eger z infanus mēte q̄ corpore. Deū dicit q̄ valde infanus est
cecus q̄ exis in cāpis cōtra suū ductorē insurgit qz bene p̄t & berari a
suo ductore. q̄ si dimittat eū nescit quo vadat. postea dicit q̄ colliria ni-
gra. i. illa vnguita bñ medētur hoī lippo. i. hñt oculos lippos. s̄ nō
lusco. qz q̄ sel est luscus nō erit nisi luscus. i. sp̄ erit luscus. Per hāc pa-
bolā vult auctor innuere q̄ tu nō debes insurgere seu cōtēdere contra
tuos bñfactores q̄ quotidie tibi succurrūt in tuis neci aribz. qz si ali-
ter feceris cōtra teipm cōtēderes z q̄ talia faciūt facti sum. z nō nisi fa-
cti erūt. **L**on. eger. i. infirmus q̄ ferit medicos eius ense v̄l fuste cre-
dit supple ē minus sanus mēte q̄ corpore. Quis supple ē magis infan-
mēte q̄ cecus ductus in ardua. i. in cāpos si cōtemnat tūc ducē scz suū
felle tumentē. i. ira calēte. colliria nigra medētur lippo. i. homi habenti
oculos lippos. z nō lusco. i. hñmīni habēti oculos luscos

**Nolumus in cirpo quo nō est querere nodum
Nec super infirmū ponere magna gradum
Pascenem. pastus tuus illum leniet. z te
Quāuis cedatur lesus amabit herum
Fac seruo neq̄ bona semp. z omne quod illi
Prebueris perdes. cum sibi nullus amor**

¶ Nonit aliā pabo. di. q̄ in cirpo siue circulo nodus q̄rendus nō est.
qz in illo nullus nodus est. etiā magnū onus p̄ infirmos z debiles gra-
dus scandere nō pōt. Deū dicit q̄ si tu habeas canē z illum pascas te
semp amabit. z quāuis a te cedat. tñ ad te sp̄ reuertitur. Sicut est de ser-
uis qui si sint boni z licet a te q̄nq̄ ledūtur. tñ ad te semp reuertētur
tibi debite seruiēt. sed si mali sint z iniqui de te nec de tuis rebz cura-
būt. z q̄cqd sibi feceris hoc pdes qz suos bñfactores prozsus ignorāt.
vñ vbi nō dēscit amor ibi fidelitas querēda nō est. sicut nec in circulo
querendus est nodus. **L**ō. supple nos nolumus querere nodum in
cirpo. i. in iunco in quo nodus nō est z supple nolumus ponere mag-
na sup gradū infirmū. i. debile. **P**asce canē. pastus tuus leniet illum z
ama- ite herum. id est dñm suū quāuis cedat ur supple a te

**Ridiculus mus est. qui muribus imperat. z qui
Tanq̄ rex hoꝝ. sic dominatur eis**

**Non minor est risus de seruo quando leuatur
In dominum. quando voce manuq; ferit**

Asperius nihil est humili dum surgit in altum

Pungitur in celsa summa sede sedens

¶ Ponit alia pabo. di. q; magnus risus e qn puus mus vult ceteris
muribo dñari. z illis ad modū regis impare. Nō minor e risus de ser
uo q; cōtra mgrm rōbis z factis insurgit. Et sili nihil e aspū paupē dī
tato misero in dignitate seu p̄tate cōstituto. Un̄. Paupē dū tō nīl as
erius eē putato. vñ tal' e siliis simie in sede celsa sedēti. Lō. mus est
ridiculus. i. de deridētib; q; impat murib; z q; dñat sic eis scz murib;. t̄c̄
rāq; rex boz. risus nō est mior de seruo qn leuat in dñm. z qn ferit do
minū voce q; p z manu. Et simili nil pro nō a aliqd. aliqd nō est aspe
rius supple homi humili. i. paupi vel misero dū surgit. i. eleuat in al
tū id e in dignitate summa. i. illud aīal pūgit sedens in sede celsa

Diuersis diuersa valent medicamina morbis

Ut variant morbi sic variantur ea

Non vno doctrina modo se mentib; infert

His timor. his monitus. his adhibetur amor

Quadrupes ad aquare nequis dū pcutis illos

Reccogit pueros virga studere rudes

¶ Ponit alia pabo. di. q; aliqua medicamīa sunt bona in vna infir
mitate. q; sunt mala in alia. z sic diuersimode diuersis morbis dātur
Sic doctrina diuersimode dāt studētib;. nā aliqb; debet dari per rō
morē. q; aliter nō reciperēt. aliqb; p dulces ammonitōes. z aliqb; p
amorē. Unde dī q; equos adaqre nō possum; dū illos pcutimus. sic
nec rōga cogit pueros rudes z grossos intellectu ad studendū. Lon.
diuersa medicamina valēt diuersis morbis. ca. i. illa scz medicamina
variātur. vt p̄o sicut morbi variāt. doctrinā nō infert. i. nō immittit
se mētib; vno mō supple vt his. i. aliquib; timor adhibet. his moni
tus id est monitio z his amor adhibet. supple tu nequis. i. nō potes
sdaquare quadrupes. i. equos dū pro quādo percutis illos. nec rō
ga cogit pueros rudes studere. i. obtulos in ingenio.

Paruula venalem cōprendit mantica telam

Et iacet exiguo multiplicata loco

Cur sic quod cupide menti non sufficit orbis

Predia terrarum gloria census honor

Ius est vt penitus terre sit homunculus expers

Qui totam terram solus habere cupit

¶ Ponit alia pabo. di. q; sicut gus mātica cōprehēdit telā venale in

exiguo loco qñ est bñ plicata. sic p cōfariū mēs cupidi non p̄t fatiari.
qz nos videm⁹ q si vn⁹ hō efficit hodie onager. crās vellz eē vulpes: vt
cito haberet oīa bona suoz hoīm. etiā hō q̄ auar⁹ ē sp̄ paup̄ ē. z penit⁹
vult alios supare. vñ **D**ia des cupido nō perit in cupido **L**ō. pua
mantica cōphēdit telā venalē. i. vendibilēz multiplicata. i. plicata. is
et̄ exiguo loco cur sic q̄ mēti cupide nō sufficit orbis p̄dia. i. possessio
nes terraz glā cēsus honor ius ē vt homūcul⁹. i. puus hō sit expers.

Faucibus innocuis deserta leunculus ambit

Lum nihil inueniat quod lacerare queat

Non semp punit serpens nec fundit vbiqz

Virus: quod secum semper in ore gerit

Non equidem stimulo nec parceret ille veneno

Si quid adesset quod ledere posset eo

¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ puus leo ambit p loca deserta z nō facit ma
lū aliqd. sic p oppositū multi sunt boīes q̄ nō faciūt aliqd malū. qz nō
inueniūt vbi facere p̄nt. z etiā nō sunt aulī facere **L**ō. nil p nō z ali
quid. cū leo nō inueniat aliquid qd̄ queat lacerare. z serpens nō pūgit
semp nec fundit vbiqz virus. i. venenū qd̄ sp̄ secū gerit. equidē. i. certe
ille supple hō nō parceret veneno. nec pro z nō parceret stimulo id est
maleficio si quid adesset quod posset ledere eo id est veneno

¶ Capitulū quartū

Dū benede pedibz spine tribuliqz trahūtur

Dū breuis interitus spina relicta iacet

Quanto maior mora est tanto magis vulnera putrent

Et sic non possum absqz dolore trahi

Qui culpas de corde trahit trahat vsqz recentes

Et cunctas pariter. ne ferat vna necem

Quid prodest medico plagas sanasse ducentas

Si maneat sola qua moriatur homo

¶ Dic ponit quartū caplm̄ huius libri qd̄ pcedit p octo h̄sus. **E**t p̄t
diuidi in tot ptes qd̄ sūt p̄ticle. **P**artes patebūt i p̄cessu. **I**n p̄ma pte
dicit q si aliqs̄ habeat spinā z multos tribulos in pede suo. z oēs si ex
trahātur a pede sua vna relicta ex qua moriatur ille. nihil pdest ei aliaz
spinaz extractio. **S**ic est q si aliqs̄ cōfessus sit de oibz p̄tis suis exce
pro vno p̄to mortali de quo dānatus sit. cōfessio sua tūc nihil ei pro
dest **L**on. spine z tribuli nō bene trahūtur de pedibz. dū breuis spi
na iacet. i. remanet interitus vulnera putrēt t̄to magis quāto mora ē
maior z nō p̄nt extrahi absqz dolore. i. pena. supple ille q̄ trahit cui
pas de corde. trahat vsqz. i. assidue recētes. i. nouas z cūctas p̄ter id
est oēs alias ne vna ferat necem. id est mortem quid prodest medico

¶ **U**ij

sanare ducentas plagas si sola id est vna maneat. qua moriatur hō.
 Versus. Ad tribulos asinus per semen somnia vertit
 Arbor que late ramat. nisi firma sit imo
 Lum ramis facili corruit icta notho
 Sed que radices habet in tellure profunda
 Obstet. et euelli peste fruente nequit
 Qui ramos fame non radices meritozum
 Extendit late. scito q̄ ipse cadet
 Non solum celo qui talia vana profatur
 Ast etiam vicio displicet ille solo
 ¶ Ponit aliā pabolā dicens. q̄ arbor bene firmā tenet se cōtra ventū
 Ita etiā ad ppositū homo firm⁹ in bono pposito tenet se firmiter cōtra
 malos homines. Cōstrue arbor que late ramat icta id est percussa
 notho id est vento facili corruit. i. cadit cum ramis nisi sit firma imo
 sed illa obstat que habet radices profundas in tellure. et nequit euelli
 peste frute. qui ramos fame late extendit non radices meritozum. scito
 q̄ ipse cadet. nō solū displicet celo qui talia vane profatur id est loquitur.
 Ast pro sed ille displicet etiam solo. vicio id est delicto
 Non minus est dulcis paruo de fonte recepta
 Quaz que de magno flumine fertur aqua
 Et cadus et doliū retinet quandoq̄ salernum
 Nec dolum melius q̄ breuis ipse cadus
 Nec magis egregio dulcescit potus in aruo
 Quaz facit in vitro quod minus asse valet
 Quāuis quisq̄ miser benedicat vel bona nemo
 Corpore pro misero vilia verba putet
 ¶ Ponit aliā pabo. dicens. q̄ aqua de paruo fonte nō est minus dulcis
 q̄ aqua de magno flumine. Et dicit auctor q̄ vnus paup male indus
 tus possit ita bene dare bonū cōsiliū sicut vnus diues homo. Cō
 strue. aqua recepta de paruo fonte nō est minus dulcis q̄ aqua que fertur
 id est portat de magno flumie. Et cadus et doliū retinet quando
 q̄ salernū id est merū nec dolum retinet melius q̄ ipse cadus. potus
 nō magis dulcescit in aruo egregio. q̄ faciat in vitro quod valet mi
 nus asse id est obolo. Quāuis quisq̄ miser benedicat sic nemo putet
 bona verba supple esse in corpore misero
 Visibus intentis scrutatur ab ethere pcedam
 Niluus et a longe frustra relicta videt
 Non licet esuriat. statim descēdere ab alto
 Sed varijs gyris circuit ipse locum

Sunt nam qui laqueos posita dape ponere tentat

Ut sic incaute decipiantur aues

Deniq; percepto nihil aucupis artis adesse

Vnguibus accedit tutus et escas capit

¶ Ponit vna pabolā di. q̄ nos videmus qđ miluus. i. talis auis qñ vult accipe carnes solet circuire terrā varijs gyris. et dicit qñ descendit ab alto cauet sibi qz videt laq̄os positos. Et vult cōcludere auctor q̄ qñ alijs agere vult aliqđ debet respicere finē. Lon. miluus scrutat ab ethere predā vñsib; intēns. et videt a lōge frustra relicta. et statim nō descendit ab alto licet esuriat. s; ipse circuit varijs gyris. i. circumquaq; volat. Et supple aliqui sunt q̄ tentat ponere laqueos. dape posita. id est cibis appositis vt sic aues incaute decipiātur. i. capiātur. Deniq;. i. finaliter. supple miluus p̄cepto nihil artis aucupis adesse id est p̄ns esse. supple miluus. accedit tutus et capit escas vnguibus

Non nihil exempli vermes de carne creati

Demonstrant oculis notificantis opus

Dentibus acceptā inuadunt morsibus illam

Non querunt aliam dum sibi d̄urat ea

Consilij nihil est nisi sal succurrere possit

Sal positum large mordet et arcet eos

Vermibus hic mos est. nec solum loquitur illis

Sunt in quos transit iam furor ipse viri

¶ Ponit aliaz pabo. di. q̄ nos videmus naturaliter q̄ isti v̄mes q̄ in carne nascuntur nō comedunt aliud donec fatientur de ipsa. ita qñ d̄ ues inheret pauperi nō dimittit ipm̄ donec omnia bona comederit siue cōsumpserit. et postq̄ cōsumpra sunt non inueniēs magis ad comedendū moritur qz nō potest comedere aliā terrā. Lon. vermes creati de carne demonstrant nō nihil id est aliqđ exempli notificāris o p̄is oculis. id est cū oculis. et supple vermes inuadūt illā scz carnem. morsibus acceptam id est captam dentibus id est cū dentibus. et succurrere sibi. qz sal positum id est aspersum. large id est abundanter mordet et arcet eos scz v̄mes hic mos est v̄mibus. nec pro et nō. et nō solū loquitur illis aliquid. sed ipsi vermes sunt in quos furor viri id est patris fami lias iam transit id est seuit

Non propter pennas laudat conuiuia volucrem

Nec propter corium mango disertus equum

Nec equidem similis per singula cursitat vsus

Vestes nō homines omnis homo venerat

Hunc noua facta nouū statuūt p̄ singula morem

Et nihil excepto paupere vile facit

Nihil bene pauper agit. sed pro ratione tenetur

Quicquid agat diues. seu bene siue male

Poie alia pa. di. q. cōiua nō laudat aurē ppter pēnas s; ppter carnes

Ire sapiēs māgo nō laudat equū ppter coriū s; ppter bonitatē. iō con-

cludit q. hoies nō honorātur ppter bonitatē eoz. s; ppter vestes eoz.

Un̄. Vir bñ vestit̄ in vestib; eēperit̄. Rediit a mille. q̄uis ideota sic

ille. Lō. cōiua nō laudat voluerē ppter pēnas. nec. p. et. z nō māgo

disertus nō laudat equū ppter coriū. Nec q̄dem. i. certe silis vsus cur-

sitat per singula qz oīs hō venerat̄ vestes nō hoies ideo noua scā. sta-

stuunt hūc nouum mozem per singula. z nihil vile facit id est reputa-

tur excepto paupere. i. egeno. Et pauper nil agit bene. sed q̄quid di-

ues agat siue bene siue male tenetur pro ratione

Sumpta quid esca valet. que q̄ cito sumitur exiit

Nausea cor vexat. viscera laxa dolent

Quando non paritur medicamina morbo in aluo

Non signū vite sed necis esse puto

Utdape venter eget. sic spiritus indiget illa

Non bene pascuntur cum nihil alter habet

Non discunt quicunq; scholas vbicūq; frequentant

Nam plures veniunt vt videantur ibi

¶ Nonit aliam para. di. q. esca sumpta q̄ cito vomit̄ nihil prodest.

Ite q̄ corpus comedit z spūs nihil h; qd̄ pdest hoc. nihil em̄ pdest

qz corpus vult bona cibaria z requiem. z aia vult ieiunare. sic sunt ali-

qui qui veniunt ad scholas z nihil proficiūt. statim veniūt. statim re-

cedūt. nam sunt plures qui veniūt vt videātur ibi. Lon. quid va-

let esca sumpta que exiit q̄ cito sumitur qz nausea vexat cor viscera la-

xa dolēt. Et q̄ morbus nō paritur medicamina in aluo. id est in vē-

tre non puto esse signū vite sed necis. i. mortis. Ut venter eget dape.

s; corporali sic spūs indiget illa s; dape spūali. supple illi nō pascun-

tur bene. cū alter. i. vel corpus v; spūs nihil habet. supple cū. z sup-

ple omnes nō discunt quicunq; frequentant scholas vbicūq;. id ē in

quocūq; loco nā plures ibi veniūt vt videātur z non vt discant

Bos semel est vitulus. semel est canis ipse catellus

Lur homo bis puer est. quē semel esse licet

De puero natura sehem facit vt petit ordo

Sed viciūm pueri de senere dicit idem

Non est barbari plaustrillo iungere mures

Neccasū tali multiplicare vices

**Bis puer est homo. virque semel. quem viribus vna
Lum sensu lassus alba senecta domat**
¶ **¶** Ponit aliā parabo. di. q. bos est semel vitulus. z canis est semel ca-
niculus. qre ergo hō est bis puer. qz sepe redit ad infantiam p̄mā. Et
postea dicit. q. pueri solēt iūgere plastro mures. sed hoc nō pertinet
barbato viro. Lōcludit ergo q. hō bis est puer. s. nō est nisi semel vir.
qn̄ s. viret foritibz. Lōstrue. Bos ē semel vitulus. ip̄e canis est se-
mel caniculus. cur hō est bis puer. quē licet esse semel virū Naturafa-
cit senē de puero vt ordo petit. sed idem viciū pueri redit de senē. Nō
est barbati iūgere mures plastro id est plastro. nectali casu mul-
tiplicare vices q. z homo bis est puer. z semel vir. quē alba senect⁹ do-
mat. viribz lassus vna cū sensu id est cum sensibz exterioribus

**Sepe molosus ouem tollit de fauce leonum
Ut raptam comedat non vt abire sinat
Quid refert. an ab hoste lupo. moriatur an illo
Lum dentes eque sint vtriusq; graues
In multis similes ratio considerat actus
De quibus expertus dicere vera potest
Res hominū seuis defendit ab hostibus Alcon
Ut sibi non alijs res tueatur eas**

¶ **¶** Poit aliā pa. di. q. molosus ē canis q. sepe ouē tollit de ore lupoꝝ.
nō vt eā liberz. s. vt comedat. Al filii sunt aliq. hoies q. p̄gūt subditos
suos ab alijs vt ip̄imet deuorēt eos. Lō. molosus tollit sepe oues de
fauce lupoꝝ. nō vt sinat abire. s. vt raptā ouē comedat. Quid refert
an ouis moriat a lupo an ab illo. s. moloso cū dētes vtriusq; sint eq̄
ues. Rō p̄siderat siles ac̄i multis rebz. de qbz exp̄t⁹ p̄ dicere h̄a. Se-
uis alē defendit res hoim ab hostibz. vt ip̄e tueat eas sibi nō alijs.

**Simpliciter cecus prohibetur ducere cecum
Ne cecus cecum ducat in antra suum
Sed tamē insanū prohibere nequimus alanum
Quin cecos dubio ducere calle velit
Non queritur q. turpe pedes offendat eundo
Sed quid tam pauci nocte sequuntur eum
Viroz z ammiror. q. iter lucis arripit ille
Quem nunq; constat scisse vel ille viam**

¶ **¶** In ista pte auctoz scipm excusat z rephēdit di. q. cecus nō dz ducere
cecu ne ambo cadāt in foueā. S. tū nō debem⁹ phibere insanū ala-
nū qn̄ ducat cecos dubio calle. i. p. obscuras parabolas. Et nō q̄rit q.
turpe offendat pedes suos eundo s. q̄ritur quare tā pauci sequunt⁹ eū

nocte Et ammīroz q̄ ille arripit viā lucis quē nō constat viā scuisse
aut iuisse Lōstrue. cecus phibetur simplr ducere cecū. nec cecus du-
cat cecū suū in antra. i. foueam. Sed tñ nō debem⁹ phibere insanum
alanū. i. furiosum alanū qñ velit ducere cecos. i. rudes calle dubio. i.
doctrina obscura. Et nō querit q̄ turpe offendat pedes eundo. s; sup-
ple querit. qd̄ tā pauci sequūtur eū nocte. miroz 7 ammīroz q̄ ille arri-
pit iter lucis. quem nunq̄ constat scisse vel isse viam

Ad bellum quia durus erat migravit achilles

Egisto thalamos ingrediente domi.

Qui iacet in plumis nil duri passus in illis

Non valet assuetus vix tolerare malum

Imbribus 7 ventis mutat gena lasa colorem

Vritur 7 leuiter sole tenella cutis

Mollibus assuetus clipeū bene nō gerit armis

Nec retinet gladium firmiter vncta manus

¶ Donit aliā pabo. di. q̄ illi q̄ nō sunt delicate nutriti sunt fortes. et
dat nobis exemplū p̄ achillē. qz achilles nō fuit bñ nutritus. 7 iō fuit
bene fortis ad bellandū. sed egistus fuit bñ nutritus. 7 iō fuit luxurio-
sus. Un̄ d̄t. Qui iacet in plumis nihil duri habet in illis. Lō. Achil-
les ille hō migravit ad bellū qz erat durus 7 gisto illo viro ingrediē-
te thalamos domi. Et vir qui iacet in plumis. nil. p̄ non 7 aliqd̄ non
passus aliqd̄ duri in illis. s; plumis 7 supple talis vir assuetus s; in
plumis nō valet tolerare. i. sustinere malū. i. aduersitates Et gena las-
sa imbrib; 7 ventis. i. p̄ imbres 7 ventos mutat colozē. i. pulchritudī-
nem 7 tenella cutis. i. tenera pellis vritur leuiter iole Et supple homo
assuetus mollib; armis non bene gerit clipeum. Nec manus vncta.
id est mollis non firmiter retinet gladium.

Non omnis socius fidus est. nō omne fidele

Pectus. non omni me sociare volo

Qui socius volet esse meus. non alter 7 idem

Fiat ego. qui non est satis alter ego

Non teneo socium qui scit quod nescio. vel qui

Id quod nō habeo me preter illud habet

Lum socio socius deliberat omnia doctus

Lum sibi concordant consona corda duo

¶ Donit aliā pabolā dicis. q̄ nō omnis socius est fidelis. nec etiam
om̄s pectus est fidele. immo q̄ vult eē bonus socius debet eē fidelis. et
s; deo q̄ vult eē socius mecū nō sit alter q̄ ego. qz qui est alter q̄ ego nō
est socius mecū Lōstrue. Nō omnis socius est fidus nec om̄e pe-
ctus ē fidele q̄re nō volo me sociare oī boni. 7 supple ille q̄ volet esse

focius meus fiat idem ego et non alter quam ego. Et supple ille non est satis
alter ego. qui non supple facit hoc. Et non teneo illum socium meum qui
scit quod ego nescio. vel qui id quod ego non habeo preter me habet
illud quia doctus socius deliberat omnia cum socio suo. cum id est et
quo duo corda consona concordant sibi.

Craſtinus ingrato procrastinat omnia more
Et de cras vno cras mihi mille facit
Cur hodie non multiplicat qui multiplicat cras
Nonne dies solem ſignat vterque ſuum
Poſt hodie cras eſſe ſolet cum ſole reductum
Sed non cras illud quod mihi ſpondet habet
Cras illud nunquam. nec ſol orietur in illo
Cum cras venturum ſit ſine fine ſuum

¶ Ponit aliam pabolam dicens quod erat quidam homo qui vocabatur craſtinus
et ſe ſpondebat ſuis aliquid dare dicens cras habebitis. et nunquam puenit ad
actum nec etiam in corde habuit ad tradendum. Non. craſtinus ille vir
ſic dictus procrastinat id eſt de cras in cras promittit ſupple mihi omnia
more id eſt in conſuetudine ingrato. et ſupple craſtinus facit mihi mille
le cras de vno cras id eſt de vno die craſtino. Cur id eſt quare ſupple il
le non multiplicat hodie qui multiplicat cras. Nonne quaſi diceret
ita vterque dies id eſt quilibet dies ſignat id eſt habet ſuum ſolem quia
cras ſolet eſſe reductum cum ſole poſt hodie id eſt poſt hodiernum di
em Sed cras non habet illud quod mihi ſpondebat id eſt promittit. quia ill
lud cras nunquam ſupple erit nec ſol orietur in illo ſupple cras. cum ſuum
cras venturum ſit ſine fine. id eſt ſine termino.

¶ Capitulum quintum

¶ Non ſunt digna coli quecumque coluntur in orbe
Iugera. nec fodi vinea quecumque manu
Quid prodeſt parare ſolum vel fodere vitem
Cum nihil hoc fructus. nil ferat illa meri
Incultus requieſcat ager ſteriliſque quieſcat
Ut vitis nunquam vindemianda mihi
A ſimili ceſſare probo debere datorum
Qui colit indignos. et ſua tradit eis
Qui ſua dat dignis. ſerit et metit vnit et amplat
Indignis vero res data tota perit

¶ Hoc eſt quintum capitulum huius libri in quo procedit per decem. et de
cem verſus. et poteſt diuidi in tot partes quot ſunt particule. vt patebit
in legendo litteram primo ponit ſententiam proverbialem. et dicit. quid prodeſt

arare vel fodere terram. vel vicem sterilem id est non facientem fructum et
dicit quod non prodest. quia nullus fructus procedit de illa sterili terra vel vi-
te. Etiam ad propositum. quid prodest dare bona sua hominibus pravis vel
malis. perdit omnia illa. quia pravi non curant nec memorant. Sed ille
qui dat bonis hominibus non perdit. immo serit meritum vnit et ampliat.

Construe. quecumque iugera id est quelibet spatia terre que coluntur in
orbe non sunt digna coli id est arari nec pro et non. et quecumque vinea non est
digna fodi manu. id est cum manibus. Quid prodest parare solum id est terram
vel fodere vicem. id est vineam nihil pro non et aliquid cum hoc scilicet solum non fe-
rat. id est non faciat aliquid fructus id est proficui. et illa scilicet vinea. nil ferat
meriti. id est vini. Ergo ager incultus id est infructuosus quiescat et steri-
lis vitis nunquam pro non et vincta vindemanda mihi id est a me. A simi-
li proba datorum debere cessare qui colit indignos. et qui tradit eis sua
bona. et supple ille qui dat sua bona dignis serit meritum vnit et ampliat
bona sua. Res vero data indignis perit tota id est totaliter

Nos asinus ridere facit dum more leonis
pingitur. et vulpes subdola cogit idem
Exuat hic pellem qua se putat esse leonem
Ut patiens oneris iussa sequatur heri
Hortor et ut vulpes propria sub pelle quiescat
Ne moueat risum pelle leonis ouans
Inflando serana boui par esse volebat
Ulcisci pullos quos pede pressit aquis
Ast bos iurauit ranunculus ante creparet
Per medium quod par efficeretur ei

Quod ponit aliam parabolam dicens. quod asinus facit nos ridere dum pingitur mo-
re leonis. quia leo est rex animalium. Etiam vulpes induit pellem leo-
nis. et vult esse leo per fraudem. Dicit ergo quod vulpes stabit sub propria
pelle. et asinus portabat blada et molendinum puta pertinet ad eos. Itaque
accidit quod bos ibat per campos et inuenit ranam. cui bos occidit suos ra-
nunculos. Quapropter rana indignata cupiebat fieri equalis boui
ut se ulcisceretur de ranunculis suis et cepit se inflare adeo quod medium cre-
puit. **C**onstrue. asinus facit nos ridere dum pingitur more leonis. et
vulpes subdola cogit idem scilicet nos ridere hic scilicet asinus exuat pellem
qua se putat esse leonem. ut patiens oneris sequatur iussa. id est precepta heri. id est
domini. Et supple ego hortor ut vulpes quiescat sub propria pelle et non
aliena. ne ouans. id est gaudens pelle leonis moueat risum. id est derisionem. Et
rana volebat esse par id est similis boui se inflando rana nequam vole-
bat ulcisci id est vindicare pullos quos bos pressit aquis. id est in aquis pe-
de id est cum pede. Ast bos iurauit ut ranunculus ante creparet per
medium quod efficeretur par id est similis ei scilicet boui.

Surgentem drussus festinat radere barbam
Ne noceat lippe vocibus umbra gene
Apponit speculū. speculo monstrante relictos
Forficibus tollit forpiciusq; pilos
Et ne prurigo caput occupet omnibus horis
Loricem promptam. que lauet illud. habet
Præterea faciebus aquā manibusq; ministrat
Quotidie scopis a scobe tecta piat
Hoc facit exterius. sed sordes colligit intus
Nec sibi crescentes radere curat eas

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q; barbitonsor quidā noīe drussus ps/
rat barbā ne noceat. z apponit speculum ante eos quos parat. z ha/
bet lorricem q; mūdāt domū interiūs. Et dicit auctor q; iste qui mū/
dat domū exteriūs nō mūdāt eam interiūs. q; est plenus peccatis
Lōstrue. drussus ille barbitonsor festinat radere barbā surgentem. ne
ymbra lippe gene noceat vocib; . appōit speculū. z tollit pilos relictos
forficib; z forpiciib; speculo monstrāte. Et supple barbitonsor habet
lorricem promptā que lauet caput. ne prurigo occupet illud oīb; ho/
ris. z supple lorric; præterea ministrat facieb; aquā manib; . i. cū manib;
et supple lorric; piat id est mūdāt quotidie tecta scopis id est cū sco/
pis a scobe id est ab immūdicie hoc facit exteriūs. s; intus colligit sor/
des id est peccata nec curat eas reddere crescentes sibi

Constat vt illa manus primo perpulchra lauetur
Que sibi presumit vasa lauare dei
Munda manus mundum vas quod lauat efficit illud
Sordida sordidius q; foret ante facit
Tacta luto subducta sibi trahit insita sordes
Et nigra fit subito que prius alba fuit
Non me verrucas iuste reprehendit habentem
Qui sibi portanti tubera parcat homo
Ulceribus plenum primo se liberet ipsum
Postea verrucas rideat ille meas

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q; certū ē q; illa manus pulchra lauetur
que presumit lauare vasa dei. quia notum est satis q; si manus fuerit
inimūda vas qd lauabit erit immundum. Concludit ergo. si ma/
nus nētra ponatur in luto turpi tunc efficietur turpior. Item homo
qui habet verrucas in manu non debet me deridere si ego habeā eas.
q; si diceret quare tu habes verrucas. possem etiam dicere quare tu
habes. Sed qn quis est purus tūc bñ pōt reprehendere alios Lonf

frue. Constat id est certus est vt illa manus p̄pulchra lauet p̄mo q̄
presumit sibi lauare vasa dei qz munda manus efficit id est facit illud
vas mundū qd̄ lauat ⁊ manus sordida facit vas sordidius q̄ ante
foret id est fuit ⁊ supple manus tacta luto ⁊ subducta atqz insita sup̄
ple luto trahit sibi sordes. i. putredines. ⁊ supple manus fit subito ni
gra q̄ prius fuit alba Sic hō nō iuste reprehēdit me habentē verrucas
qui parcat sibi portati tubera. i. gibbos Ergo hō liberet p̄mo seipm̄ v̄
cerbo plenū ⁊ postea ille rideat id est derideat verrucas meas.

Nemo potest pugilem nexu prosternere fortem

Neclucte patiens aggrediatur eum

Nunq̄ formose cecidissent menia troie

Ni ceptus fuerit quo ceciderelabor

Incipiat quicunqz cupit bonus ⁊ pius esse

Dimidiū facti qui bene cepit habet

Quomodo fiat opus nisi primitus incipiatur

Omnia principii constat habere suum

Audacem fortuna iuuat. nil grande cor audax

Terret. nil animi quicquid abhorret habet

¶ Ponit aliā pabolā di. q̄ nemo p̄t prosternere fortē pugilē nexu id ē
in lucta nisi egrediatur fortis vel sit patiens dimittēdo se prosternere
in terrā. sicut menia troie nunq̄ cecidissent nisi labor fuisset inceptus
quo ceciderūt. ⁊ ille incipiat bñ quicunqz cupit eē bonus ⁊ pius qz q̄
bene incepit dimidiū effectus habet qz qd̄ noua testa capit inuetera/
ta sapit. qz deus dicit. incipe ⁊ ego iuuabo te. ideo vult concludere q̄
fortuna iuuat audacē Lon. Nemo p̄t prosternere id est supare ne
xu lucte id est in cōgressu certaminis fortē pugilē. ni. p̄ nisi patiens ag
grediat eū fortē. Itēz menia formose troie nūq̄ cecidissent nisi labor
fuisset inceptus quo cecidere. i. ceciderūt. Et supple ille incipiat quicunqz
cupit esse bonus ⁊ pius qz qui bñ incepit habet dimidiū facti. i. effe
ctus. Quō opus fiet nisi incipiatur primitus qz cōstat oīa habere suum
principiū. Et fortuna iuuat audaces nil pro nō ⁊ aliqd̄ quicquid ab
horret non habet aliquid animi magnanimitatis

Non potis est magnus gibbo prohibente camelus

Pertransire breuis leue foramen acus

Ne transire sinit locupletem ianua celi

Dum cogit miserū sistere pondus opus

Lur anime mortem tam prauo corde requirit

Lur sibi quod tollit viuere caprat homo

Felix est pauper quē pauperat ipsa voluntas

Non est quod terga cum perit alta grauet

Fle latro nec predo nec fur. vaser insidiatur

Dum capit assumptas absq; timore vias

¶ Ponit aliam pabolam di. q. camelus habens gibbum in dorso non potest transire per foramen acus. Etiam dicit q. mirum est locupletem intrare in regnum celorum. ideo est differentia. q. aliqui sunt de bona fide et aliqui non. Deinde dicit q. ille qui est pauper voluntate est felix. sed qui non est voluntate pauper est infelix. q. si pauper vadat per nemo: a vel per alium locum vadit leuiter. et diues non. sed semper timet amittere suas diuitias nec vult gaudere. **Construe.** camelus magnus non potest id est potens pertransire foramen acus breuis id est parue. Nec ianua celi non sinit locupletem transire id est intrare dum pedus opus. id est diuitiarum cogit miserum sistere id est stare. **¶** Ur homo requirit mortem anime tam prauo corde id est cum iniqua conscientia. **¶** Ur homo tollit sibi illud quod captat viuere id est vitam. Et ille pauper est felix que ipse voluntas pauperat id est pauperem facit. Et non est quod grauet terga id est decipiat cum perit alta id est celestia. **Fle latro. nec predo. nec fur. nec vaser. i. cautus vel subtilis insidiatur insidias ponit dum capit vias assumptas absq; timore**

Mille vie ducunt hominem per secula romam

Qui dominum toto querere corde volunt

Est via que ducit montes directa per altos

Uepribus et spinis arduitate grauis

Est quoque nonnullus callis. quem calculus asper

Asperat. et plantas quotidianus arat

Est via per pontum. via per deserta per imas

Valles. per scopulos. per loca dura pedi

Per nemus et latebras. per lustra timenda ferarum

Per spinas tribulos. per luculenta vaga

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q. multe vie ducunt hominem hominam. etiam qui vult querere dominum ex toto corde suo via directa est que surgit per altos montes. et nonnullus callis id est aliquis callis paruus siue lapis superat aspera. Etiam via est per pontum per deserta. vt apparet in textu. ideo concludit q. multe sunt vie ad eundem ad paradysum. q. aliqui vadunt per elemosinas. et aliqui per peregrinationes. et ceteris

Construe. mille vie ducunt hominem romam per secula qui volunt querere toto corde dominum via est directa que ducit per montes altos via est uepribus et spinis grauis arduitate id est altitudine quoque id est certe nonnullus callis id est aliquis est quem asper calculus id est paruus lapis asperat. et arat quotidianus supple calculus plantas. via est per pon

D i

sum via supple est per deserta via est per loca dura pedes via est per ne-
mus via est per latebras via est per vaga loculata via est per spinas et
tribulos via est per lustra timenda ferarum

Semper hiat coruus. semperq; cadauera captat

Semper amat mortem. mors quoq; pascit eum

Quem sua debilitas. et que premit ipsa senectus

Letificat illum cum putat ipse mori

Non solum coruus morituris insidiatur

Maxima pars hominum iam facit illud idem

Filius ante mortem patris optat ut heres

fiat. et ut miseris lege capescat opes

Prochdolor in cleru transit dolor et scelus illud

Hic emit ecclesiam dum tenet alter eam

¶ Ponit aliam parabolam dicens. qd semper coruus hiat ut habeat cada-
uera. amat mortem. et mors pascit eum. et quem debilitas sua
premit. et ille quem senectus premit letificat eum. Item non insidiat cor-
uus solum morituris quia maxima pars hominum facit hoc quia filius optat
mortem patris ut scilicet capescat multas res et opes. sed ille dolor existens
inter laicos iam transit in clericum. quia unus emit ecclesiam dum alter ad-
huc vivit. **¶** Construe coruus hiat semper et captat. id est cupit cadauera. amat
semper mortem. quoque id est certe mors pascit eum. et quem sua debilitas et
quem sua senectus premit. letificat illum supple coruus. quia ipse putat
mori scilicet predictus coruus non solum insidiat mortuis. per maxima hominum
facit hoc iam. id est nunc illud idem. filius optat id est desiderat mortem presentem
ante diem. id est ante tempus ut fiat heres et habeat multas opes. id
est divitias. prochdolor illud scelus transit id est succedit in alium. dum
pro quando alter tenet ecclesiam. et hic scilicet alius emit eam.

Bis bos percutitur dum ferrum sentit acutum

Si contra stimulum calcitret ipse suum

Efficit ex vno duo vulnera vulnere ferrum

Alterius primo peior et ictus erit

Cur igitur domino servi parere creati

Indominu rabie pectoris arma leuant

Hic furor. hec rabies. hec indignatio risum

Prebet. et iniusum querit habere malum

Dum caput oppositu domino stomachante tenebit

Brauiter euasit vincula dauus heri

¶ Ponit aliam parabolam dicens. qd bos percutitur dum calcitrat contra
stimulum et facit duo vulnera ex vno vulnere et ulterius ictus est peior

patino ergo cum serui coacti parere domino. leuant pectoris pabsem
contra eu. hic furoz. hec rabies. hec indignatio mouet nos in risum. id
concludit q nos debemus facere sicut faciebat ille seruus qui erat pa
tiens cora domino suo. qz cum dominus suus irascebatur sibi. pari
enter sustulit onunia facta domini. **Construe.** bos percutitur bis
dum sentit ferrum acutu id est asperum. z si ipse scz bos calcitrat con
tra stimulu. suu ferrum efficit id est facit duo vulnera. ex vno vulnere
et ictus vterioz id est posterior est peioz pmo. **Lur** igit serui creati pa
rere. i. obedire domino leuant arma cōtra dominum suum rabie pe
ctoris. hic furoz. hec rabies. hec indignatio preber risum z querit ha
bere malu inuisum supple ille seruus euasit suauiter vincula heri. id e
domini dum tenebit caput oppositum id est pronum. z hoc domino
stomachante id est irascente

Immomentaneo non est modus immoderato

Dum baratro donat quicquid habere potest

Non minus excedit normā rationis auarus

Dum nil expendens semper aceruat opes

Nemo sequatur eos. quoniam viciosus vterqz

Est via quam virtus inter vtrūqz docet

Hic canis ille lupus cum carnem deuorat alter

Vulpes vt occultet seu canis alter opes

Frontibus aduersis pugnātia crimina secum

Vitet. qui vite capere curat iter

¶ Ponit alia pabolā dicēs. qz sicut immōtaneus immoderate sus ex
ponit. sic nō minus auarus excedit viā rōnis sue nimis stricte retinēs
do. z sic nullus sequat eos. sed tenendū est mediū. Et dicit q immo
mentaneus assimilatur cane. Postea dicit q ille q vult cape iter vite
crimia vitet pugnātia frōtibz aduersis **Con.** modus nō ē in immo
mentaneo immoderato. dū donat baratro. i. inferno qcqd pōt habere
auarus nō min⁹ excedit normā rōis. dū nihil expēdēs sp aceruat opes
id est accumulāt diuitias nemo sequatur eos qm vterqz est viciosus.
via est quā virtus inter vtrūqz docet. hic canis id est pmo viuūt sicut
canis alter id est alter est lupus. cum alter deuorat carnē vt vulpes seu
canis alter occultat opes. id est diuitias crimina pugnātia secū frontibz
bus aduersis vitet. qui curat capere iter vite

Capitulum sextum

Quis arare sibi fructuosum curat agellum

Et mandare suū postea semen ei

Primitus extirpet spinas. que fructibus obsunt

Et yepres si que sunt ibi falce metet

D S

Obsunt ⁊ filices cilices delere nocius
Studet. qui segetes purificare volet
Non segetes quod cūq; solum cum semine profert
Emergunt sordes luxuriante fimo
Lura vigil bene curat agros. incuria quippe
Reddit eos steriles vnde poeta refert
Neglectis vrenda filix innascitur agris
Per silicem vicium denotat ipse viri

¶ Istud est sextū captū ⁊ vltimū huius libri in quo auctor procedit per duodecim vsus cōnumerādo semp sua documēta. Et p̄t diuidi in plures ptes. que patebūt in processu. Primo dicit q; ille qui vult arare agellū suū ⁊ mandare ei semen suū debet primitus ⁊ prius extirpare spinas q; obsunt frugib; ⁊ metat vepres falce q; sunt ibi. Postea dicit q; qui vult capere corpus christi. debet esse mūdus ⁊ mūdare. ⁊ sciētā suā. Non. si quis curat arare sibi agellū. i. agrū fructuosum et supple curat mādare postea ei semen suū. extirpet id est eradicet. primitus spinas q; obsunt fructib; id est nocenti ⁊ vepres si que id est tribulos q; ibi sint. metet falce tali instrumēto q; volet purificare segetes. studeat delere nociuas cilices ⁊ filices supple que obsunt non ē seges. quādūq; solum id est terra profert cum semine fimo luxuriāte emergunt sordes. vigil cura bene curat agros quippe id est certe reddit eos steriles incuria vnde poeta refert. id est dicit filix vrenda innascitur agris neglectis. vicium viri id est hominis ipse denotat id est putat silicem per talem herbam.

Nescit homo quid dulcis habet dulcedinis esca
Qui nunq; didicit. quid foret ipsa fames
Post sitis ardorem post esuriem duo nobis
Dulcia sunt valde potus ⁊ ipse cibus
Dulcius herescunt humano mella palato
Si malus hoc ipsum mordeat ante sapor
Qui patitur frigus calidos veneratur amictus
Qui morbum magnum. sortes salutis ouat
Qui bona falsa soli considerat ⁊ bona celi
Falsa sinat penitus. ⁊ bona vera petat
Pectus ab illicitis ⁊ casus exuat orbis
Qui volet in celis anticipare locum

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q; hō qui nūq; habuit famē nescit cognoscere dulcedinē esce. ⁊ q; cibo ⁊ potus sunt duo valde dulcia. ⁊ dicit q; hō postq; gustauit res amaras dulcia sunt sibi postmodū placidiora.

Et qui considerat bona celi & falsa bona soli id est mundi. debet dimittere falsa & petere vera bona. Et dicit etiam qui vult anticipare locum in paradiso debet se cauere ab illicitis actibus & factis. exuendo se antequam moriatur ab ipsis & mundando conscientiam suam. **C**onstrue. nescit homo quid dulcis esca. i. cibus habeat dulcedinis. quod nunquam didicit quod ipsa fames forer. i. esset potus & ipse cibus dulcia sunt nobis valde post ardorem sitis. i. post esuriam mella herescunt dulcius palato humano si masculus sapor mordcat ipsum ante hoc. i. ante dulcem saporum supple ille qui patitur frigus venerat calidus amictus & ille qui supple patitur magnus morbum ouat sorte salutis. **Q**ui considerat bona soli. i. terre esse falsa. & bona celi esse vera sinat. id est dimittat penitus falsa & petat bona vera. supple ille exuat pectus a casibus id est sceleribus omnibus qui vult anticipare. id est obtinere locum in celis. **Uñ?**

Non meminit dulcia qui non gustauit amara
Nescit homo plenus vitam quam ducit egenus
Non bene viuit homo. quem rerum sollicitudo
Torquet: & examinat nocte dieque metus
Non bene securus dormit qui perdere vitam
Una cum rebus quas habet ipse timet
Unde per exemplum legimus monstrasset tyrannum
Qui non ut dicit verna beatus erit
Ad foueam ductus supra caput ipsius ensis
Pendebat. tenui vix retinente filo
Huic dapi coniunctam restem percepit & ausus
Non erat his. quoniam vidit vtriusque necem
Sic ait est de me lapsus casusque timente
Est certum propria morte vel hoste mori
¶ Ponit unam parabolam dicens. quod non bene viuit homo quem torquet sollicitudo. & metus seu timor examinat die ac nocte. etiam ille nunquam dormit securus qui dubitat perdere vitam cum diuitiis suis. **Uñ** erat quidam homo qui vocabatur tyrannus. ille erat in aliqua aqua & habebat sitim nec audebat potare. habebat pomum supra nasum & non audebat comedere. quia habebat enses supra caput suum. Sic est de diuite qui sepe timet de inimico. **C**onstrue. homo non viuit bene quem sollicitudo reum torquet id est molestat. & metus examinat dieque post et nocte supple ille non bene dormit securus. qui timet perdere vitam una id est pater cum rebus quas ipse habet vñ legimus per exemplum. i. per similitudinem monstrasse tyrannum quod verna id est famulus ut dicit non erit beatus supple tyrannus ductus ad foueam pendebat supra caput ipsius supple tyranni ensis. id est gladius retinente vix tenui filo supple tyrannus percepit restem id est cor

dam coniunctam huic dapi ⁊ supple tyrannus non erat ausus supple
comedere quonia vidit vtriusq; necem scz ensis ⁊ corde. ⁊ dicit sic de
me ⁊ hoc timente ip sum q; pro et lapsus. certum est mori ppria mori
re vel hoste id est ab hoste

Ad mala facta malus socius socium trahit. ⁊ sic

Sit malus ⁊ nequam qui fuit ante bonus

Nec mirū. quoniam velocior ad mala pes est

Quaz sit ad illud opus quod deus optat agi

Ima petit leuius q; surgat ad ardua pondus

Quod vix de terra colla bouina trahunt

Nonne boues qui plaustra trahūt quādoq; trahuntur

Dum rota declino tramite mora ruit

Eum trahit hec sursum quantū valet ille deorsum

Impedit hec illum retroq; sepe ruit

Nam magis est pronū celso de vertice sumptum

Quaz quod ab occidua valle resurgit iter

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q; malus socius trahit bonum ad se. ⁊ sic
malus ⁊ nequā q; fuerat ante bonus. nec est mirū q; pes hominis veloci
or est ad maluz q; ad bonū. ⁊ q; ad illud qd deus optat agi. Dicit
etiā q; pondus graue leuius tēdit ad ima q; ad ardua. ⁊ etiam boues
trahentes currum aliquādo trahūtur. Ideo dicit q; ille q; vult eē bo
nus ⁊ iustus nō debet sequi malos. Construe socius malus trahit
bonū sociū ad mala supple opa ⁊ sic malus ⁊ nequā qui fuit ante bo
nus. Nec est mirū. i. nō debes mirari qm pro quia pes scz hominis ē ve
locior ad mala supple opa q; sit ad illud qd deus optat agi id est de
siderat fieri pondus petit ima id est inferiora leuius q; surgat in ar
dua. quod supple pōdus colla bouina trahunt vix de terra. nonne bo
ues qui trahunt plaustra trahūtur quandoq; dum rota mora ruit id
est cadit declino tramite. cum hec trahit sursum quantum vale. illa
deorsum. hec scilicet rota impedit illum. q; pro et cadit sepe retro iter
sumptum de vertice celso. non est magis pronum. q; supple illud. qd
surgit de occidua valle

Advena siluarum si bestia forte caninam

Incidit inturbam nonne peribit ibi

Nonne chilindorum moriuntur moribus illi

Quos via vel casus protrahit inter eos

Quis nisi sit serpens. serpentibus associatur

Eum grauiter pugnant id quod inheret eis

Harcescunt flores ⁊ gramina mortificantur

Que solo tactu fusa venena cremant
Hos inter pueros dubios gens martia ponit
Utrum se geniti sint ita scire volens

Illis nam solis parcunt. vt dicitur. angues
Dum sibi blandicijis oris amicat eos

¶ Ponit aliā pabo. di. q. si bestia aduena siluarū cadat inter turbā ca-
ninā. nōne peribit ibi. Sic aliq. reges habēt leones. 2 quādo volunt
scire vtz hō sit bonus vel malus ponūt ipm inter leones. 2 si talis sit
pauus cito est mortuus. si sit bonus ipsi dimittūt eū. Etia aliq. solēt
ponere an tales leones pueros eoz. volētes pseruari an sint ab ipsis
geniti. **¶** **Costrue.** nōne id est nunqd si bestia aduena siluarū id ē alie-
na. cadat in turbā caninā. pibit ibi. id ē capietur. nōne illi moriuntur
morsibz chilindozū id est illozū serpentū quos via vt casus ptrahit.
id est ducit inter eos supple chilindos q̄s sociat serpentibz nisi sit serps
pens. cū grauiter pugnāt id qd inheret eis. i. adheret serpentibz. mar-
tescūt flores 2 gramina mortificantur. que venena cremāt solo tactu
gens martia talis populus ponit pueros dubios inter hec supple ve-
nena volēs ita id est taliter scire vtrū sint geniti se. id ē a se angues par-
cunt illis solis supple legitimis pueris. vt dicitur. duz supple anguis
amicat eos blandicijis oris

Dum curuare potes vel curuam tend ere virgam

Fac vt ad libitū stet tua planta tuum

Lum vetus in magnum fuerit solidata vigorem

Non leuiter flectes imperiale caput

Rursus si tortam patieris surgere primum

Semper vt est primo torta manebit ea

Sichomo dum puer est doceatur iussa tenere

Ne cor cōsuetis imbuat ille malis

Argille figulis quibus mutauerit ollam

Sed sicce formam non adhibere potest

Leruinam pellem latrat per tecta catellus

Primitus: ad silvas doctus vt ire queat

¶ Ponit aliā pabolā dicens. q. plantam tuā curabis ad placitū tuuz
dum recēs 2 adhuc iuuenis sit. quia si velis eam curuare quādo erit
robustior 2 magna non posses. Etiaz dicit q. quādo puer est iuuenis
debes ipsum bonis moribus assuefacere. Item dicit q. figulus nō po-
test facere formā ollarum dum terra est sicca sed dum est humida fa-
cit voluntatem suam. Item paruus canis latrat ppter pectra pelle cer-
uinā corā ipso. vt queat ire doctus ad silvas. **Costrue.** fac vt tua plā.

ta sit ad libitum tuum dum potes auferre ipsam supple quia cum ve-
tus fuerit solidata in vigorem magnū non flectes leuiter caput impe-
riale. Rursus si p̄mum. id est in principio patieris surgere tortā. id ē
curuā semp ea scz planta manebit torta. vt est p̄mo. Sic hō dum pu-
er est doceatur tenere iussa id est p̄cepta ne ille supple puer imbuat cor
malis assuetis id est consuetudinibz. z q̄uis figulus mutauerit ollaz
argille scz de tali terra factā sed nō potest adhibere formā sicce supple
terre carellus latrat. pellem ceruinam per tecta primitus. vt queat. id
est possit ire doctus ad siluas id est ad nemora

Tres seruos tribus vsqz modis seruire videmus

Non vni domino tres simul immo tribus

Est nam. qui viui fidens mercede future

Subiacet imperijs obsequijsqz dei

Hic seruus non est. quoniam qui frena salubris

Iusticie patitur. liber et altus erit

Est quoqz qui misero subiectus parethomello

Ut quondam primi constituere patres

Non tamen hunc totum sibi subiugat imperiosum

Interior vinculis non retinetur homo

Tercius est seruus vitio qui semper obedit

Hic penitus seruus viuut vtroqz modo

¶ Ponit aliā parabolā dicēs. q̄ sunt tres serui in isto mūdo qui serui-
unt tribz. quozū vnus seruit deo. z iste nō vocatur p̄prie seruus. Alter
seruit homini. z iste vocatur seruus liber. Alter seruit diabolo. z iste
p̄prie vocatur seruus. Construe. videmus tres seruos tribz mōis
seruire. nō supple seruiūt vni supple dño immo tribz nā supple ille q̄ est
fidens mercede dei. hic nō est seruus supple quia est liber quoniam qui
patitur frena iusticie salubris erit liber z altus. quoqz id ē certe est sub-
iectus qui parer id est obedit misero homello id est homini vt primi
patres quondā cōstituere id est cōstituerūt nō subiugat sibi hūc totuz
imperiosum. homo interior. id est aīa nō retinet vinculis. tercius ē ser-
uus qui semp obedit vitio. hic id est iste seruus viuut penitus vtroqz
modo id est subijctur homibus z diabolo cōmittēdo vitia

Ut perpendiculo paries equetur oportet

Adomus hoc ipso deficiente ruat

Quomodo stare potest titubantis machina muri

Si fundamentum debile fallat opus

A simili. Si quis sublimes tendit ad artes

Principio partes corde necesse sciat

Artes post partes veteres didicere poete
Idcirco magnum promeruere decus
Primo dictantes et postea versificatores
Tendentes ferule supposuere manus
Partibus imbutos sapientia duxit athenas
Quadrimum trivium cōtinuando sibi
¶ Ponit aliā pabo. di. q̄ si aliq̄s nititur facere domū. illa domus nō
poterit sustineri nisi habeat bonū fundamentū. 7 q̄ paries siue muri
equetur perpēdiculo. ne muri titubātes cadāt p̄pter defectum. funda
mentoz 7 opus fallat id ē deficiat. Ad p̄positū dicit q̄ si aliq̄s redat
ad artes sublimes. necesse est vt p̄mo sciat p̄ncipia 7 p̄tes corderen⁹
q̄z qui nescit p̄tes inuanū tendit ad artes. Non. oportet vt paries e
querur. i. aptet perpēdiculo. i. mēsurā ne domus ruat. i. cadat hoc ipo
scz muro deficiat. quomodo machina muri titubātis. i. remētis po
test stare si debile fundamentū opus fallat. i. destruit. Si sili. si q̄s ten
dit ad sublimes artes. i. ad maiores sciētias. necesse supple est vt sciat
p̄mo p̄tes corde. i. corde tenus veteres poete didicere. i. didicerunt
artes post p̄tes idcirco id ē ideo p̄meruere id est p̄meruerūt magnum
decus. i. honore p̄mo dictātes id est cōponētes 7 postea versificantes
manus tendentes supposuere id est supposuerūt ferule p̄tibz imbutos
sapientia id est arte cōtinuādo sibi id est p̄tibz trivio id est sciētia tri
uiali. scz grāmatica. logica. 7 rhetorica. quadrimum. i. geometraz astro
logiam. arithmeticam et musicam

Illicitos miserande puer cōpescere furores
Scito q̄ ad mortem cōmouet hostis eos
Aufert his mentem miserōsq̄ videto dolores
Altera plus istis sunt meditanda tibi
Esto memor q̄ puluis eris 7 vermibus esca
In gelida putris quando iacebis humo
Non erit in mundo qui te velit vltra videre
Cum tua rancidior sit carnerupta caro
Cur p̄prio caput ense secas cur sponte cathenas
Demonis incurris. cur sua iussa facis
Votibus assidue surgentibus obuius obsta
Nec superet qui te sic superare putat
¶ Dicauctor ponit vltimā pabolā dicens sic. O puer miserāde cōpe
scere furores illicitos. q̄z diabolus mouet eos vt ducat te ad mortē. au
ferēdo tibi mentē de his que debes cogitare. scz quid fueris. quid sis.
et quid eris. 7 quō tu de limo terre es factus. Et memor eris q̄ tras

cinis puluis & cinis & cum in terra sepultus fueris eris ipsis vermibus
 putrida esca. Et nō erat aliquis amicoꝝ qui te amplius cupiat vide/
 re. qz caro tua erit rancidior & magis putrida q̄ caro corrupta. Qua
 re ergo secas caput tuum pprio ense Et quare incurris sponte cathe
 nas & laqueos demonis volūtate eius implēdo Ergo resistere debes
 tentationibꝝ & instantibꝝ suggestionibꝝ diaboli. ne ipse te vincat in p
 fundum inferni te perducēdo **Construe.** O miserande puer id est
 o miser hō cōpescce id est reprime illicitos furores id est praua opa scī
 to id est scire debes q̄ hostis id ē diabolus cōmouet id est excitat eos
 scz furores ad mortem id est ad eternā damnationē. supple diabolus
 aufert id est auertit mentē id est cogitat dem his id ē ab his q̄ debes
 cogitare qz pro et. & videto id est cogita miser os dolores id est mgnas
 miseras. scz huius mūdi Altera supple miserāda sunt meditāda id
 est cogitāda tibi a te plus id est magis his scz predicis. Esto memor
 id est sis recordās q̄ eris. i. efficiens. puluis id est cinis. & esca id est a
 bus vermibꝝ. quādo iacebis putris. i. putrescēs in gelida humo id est
 in frigida terra. & supple aliquis hō nō erit in mūdo q̄ velit id est cupi
 at videre te vltra id est amplius cū id est ex quo caro tua id ē corpus
 tuū sit rancidior id est fetidior carne rupta id est corrupta **Lur.** id est
 quare secas. i. occidis caput tuū. i. aiām tuāz pprio ense. i. pprijs opibꝝ
 tuis. & cur incurris id est incidis sponte id est volūtate catenas id ē
 laqueos demonis. i. diaboli. & cur facis sua iussa id ē suā volūtatem.
 supple o homo tu obuius id est resistēs. obita id est resiste motibꝝ sur
 gentibꝝ id est suggestionibꝝ instantibꝝ assidue. i. cōtinue. ne pro vt
 nō. vt supple diabolus nō superet te id est deuincat te sibi cōsuetudie
 qui scz diabolus putat id est estimat sic superare te. id ē deuincere. te.
Heu quid homo tantū querit qui trāsit vt vmbra
Qui nūc stare putat. nunc cadit ima petens
Quid certū manet huic. nisi mors & mortis imago
Hunc semp sequitur. hūc tenet. huncqz trahit
Heu cur gaudet homo. cur ille superbit. & ad quid
Lur ducit statum. qui cinis est et erit
Lur cupit & metit & cur sibi subdere temptat
Omnia. cur semp viuere posse putat
Non sic non qm̄ perit illa putatio vana
Ros cadit. & viter rursus ad ima ruit
Si stat homo vel dic quo facto cetera constant
Quid plus sunt. vana. singula queqz nihil
¶ Hic dicit. quid homo tantum querit cumulare diuitias. qz quādo
credit firmiter stare tūc trāsit vt vmbra. & ad ima cadit. Et nihil hos

mini manet restum nisi mors et imago mortis. que semper sequit ho
minem semp trahit atqz semp tenet. Deu cur homo gaudet siue supbit
et ad quid. Cur etiam ipse homo magnum ducit statum siue pōpam
qui cinis est et erit. Et cur cupit sibi subdere omnia putando se semp
vivere posse. Sed non est sic: quoniam illa putatio vana perit et defi
cit atqz cadit sicut ros et ruit in nihilum. et memoria eius perit de ter
ra acsi nunq̄ fuisset sup terrā. Quid amplius. omnia que possit homo
in hoc mūdo consequi vana sunt et transitoria. nec in ipsis aliquid fir
mitatis esse constat. Et ideo homo debet illa cupere que sunt vera et
eterna bona non transitoria siue caduca operando virtuose et se exer
cendo in rebus pijs. et vt ipsis mediantibus possit consequi regnum
celorum. Quod nobis concedere dignetur qui regnat trinus et vnus
in secula seculorum Amen. Contrue. Deu quid id est ad quid.
homo querit id est cumulat tantū supple diuitiarum qui se homo trāsit
id est perit vt vmbra ib est ad nihilum qui se homo putat nūc stare
supple firmiter. et ipse cadit nunc perēs una. id est infimuz statū. Quid
certū manet huic se homo nisi mors et imago mortis qz mors sem
per sequitur hunc. semper trahit hunc. atqz semper tenet hunc se ho
minem Deu cur hō gaudet. cur ille superbit. id est exaltat se et ad qd
supple superbit. et cur ducit statum id est pompam qui est cinis et erit
cinis. Cur cupit id est quare auarus est. et metit id est cumulat et cur
tentat subdere sibi omnia. cur semper putat id est estimat se posse vi
vere in hoc mūdo. Non sic nō sic supple erit quoniam illa vana puta
tio perit vt ros a facie solis et ruit id est cadit. rursus. id est iterum ad
sua vite id est ad terminum vite. Sic homo stat se in hoc mundo.
vel dic quo facto id est qua cōditione cetera supple opera hominis cō
stant id est reputantur quid plus sunt nisi singularia vana sunt. et queqz
id est quecunqz facta hominis supple sunt. nihil id est ad nihilum re
putantur.

Doctrinale altum parabolarum Allani
cum glosa finit feliciter. Impressum Dao
uentrie p me Jacobū de Breda. Anno dñi
millesimo. cccc. xcix. In vigilia ascensionis dñi.

A. 1499.

